

Stichting Collectieve
Propaganda van het
Nederlandse Boek

CADEAU VAN
BOEKHANDEL
DERDE DRUK
VOORHEEN BOEKHANDEL
NIC VISSER)

Tom Lanoye
Heldere hemel
[lanwa:] Novelle

Stichting Collectieve
Propaganda van het
Nederlandse Boek

2012

Tom Lanoye
Heldere hemel

Novelle

Voor Steen
T...

Stichting Collectieve
Propaganda van het
Nederlandse Boek

Stichting Collectieve
Propaganda van het
Nederlandse Boek

VOORAF

‘Look at that sky, life’s begun’

Mijn voorganger, de onvolprezen Maarten Asscher, gaf de inleiding voor het Jaaroverzicht 2011 de kop ‘Gerammel aan de keten van het boek’ mee. Het boekenvak maakt immers turbulente tijden door. We hebben te maken met een crisis die sinds 1929 niet zo ernstig is geweest. Boekverkopers en uitgevers vallen om. Bibliotheken worden gesloten. Het e-boek is begonnen aan een voorzichtige opmars. De consument lijkt verslaafd aan seks en voetbal, tenminste voor wie af gaat op de onderwerpen die de boekenverkoop domineren. Toch is de daling in omzet en aantal in het boekenvak minder dan bij andere branches. Schieten nieuwe boekverkopers, uitgeverijen, literaire agentschappen als kleurrijke voorjaarsbloemen uit de grond. Proberen jonge boekenvakkers auteurs en lezers dichter bij elkaar te brengen via literaire festivals, leesclubs, tijdschriften, evenementen in cafés en op straat. Is er sprake van vitaliteit en originaliteit van de kant van de auteurs, waar bijvoorbeeld een schrijver als Jan Brokken opeens de bestsellerlijst bestormt en Esther Verhoef, bekend van haar spannende literaire thrillers, een indrukwekkende roman schrijft. Literaire zwaargewichten als Tommy Wieringa en Geert Mak blijven de lezer verrassen en nieuwere talenten als Peter Buwalda en Paulien Cornelisse vinden na twee jaar nog steeds nieuwe lezers. Het oeuvre van A.F.Th. van der Heijden wordt bekroond met de P.C. Hooft-prijs.

Het tij mag dan tegenzitten, er is volop ruimte voor creativiteit, originaliteit, partnership en samenwerking – en de CPNB speelt daarin een belangrijke rol. Misschien bevinden we ons nu wel op de drempel van een nieuw tijdvak, waarin de branche een nieuwe weg inslaat, zonder daarbij overigens het oude te veronachtzamen.

Dit activiteitenoverzicht over 2012 laat zien dat er volop aandacht en collectieve promotie blijft voor de traditionele elementen uit het boekenvak, waarin uitgevers, boekverkopers en bibliotheken als vanouds een belangrijke rol spelen. Maar er is ook aandacht voor nieuwe ontwikkelingen op het gebied van digitale en sociale media. Auteurs en lezers vinden elkaar in de boekhandel, op internet, via diverse media en op straat, en de CPNB gaat daarin mee.

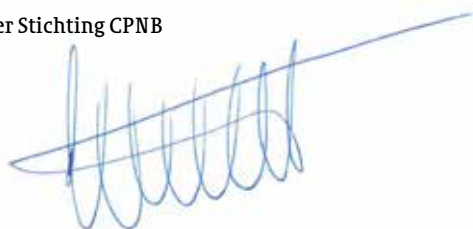
De medewerkers van de CPNB hebben zich tot taak gesteld hun aandacht te verbreden naar andere genres binnen het boekenvak en de komende jaren zullen we zien dat geïllustreerde non-fictie, poëzie en het relatief nieuwe genre *young adult* ruim baan zullen krijgen. Het hele jaar 2013 zal het thema voorlezen centraal staan, want wat is er nu heerlijker dan voorgelezen worden. Daar geniet zowel jong als oud van. Het is educatief, informatief, spannend, ontspannend en intiem. Het boekenvak wordt diffuus en de CPNB zoekt in de collectieve promotie van publieksboeken de grenzen op met tekst, beeld, geluid en muziek. Niet alleen de organisatie en de activiteiten, ook het instrumentarium van de stichting verandert mee met het ritme van de nieuwe tijd.

De directie en het bestuur van de CPNB bedanken graag iedereen die het werk van de CPNB steunt en mogelijk maakt. Zij vertrouwen erop dat u in deze tijd de talloze nieuwe, inspirerende initiatieven met enthousiasme omarmt. Oftewel, om David Bowie – aan wiens nummer *Golden Years* de titel van dit voorwoord ontleend is – naar mijn hand te zetten: 'Run from the shadows in these golden years'.

April 2013

Geneviève Waldmann

Voorzitter Stichting CPNB

Jaaroverzicht 2012

6-7

8-9 Januari

10-13 Januari

14-19 Maart

20-21 April

22-23 April

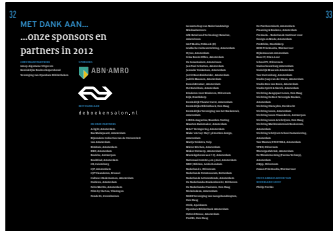
24-25 Mei

26-27 Mei

28-31 Juni

32-33

34-37 Juni

38-39 Juli

40-41 September

42-43 September

44-45 September

46-47 September

48-49 September

50-55 Oktober

56-57 Oktober

58-61 Oktober

62-63

64-65 Oktober

66-67 Oktober

68-73 November

74-75 November

76-77 November

78-79

DE MARKT

Turbulentie

Meer dan door branchestatistieken en andere thermometers werd 2012 bepaald door de lotgevallen van individuele marktpartijen. Het faillissement van de winkels van Selexyz en kort daarop het voornemen van de nieuwe eigenaren om deze winkels met die van De Slegte samen te voegen raakten de hele boekenbranche. Daarna volgde het faillissement van grossier Libridis, dat een groot aantal uitgeverijen met stroppen opzadelde.

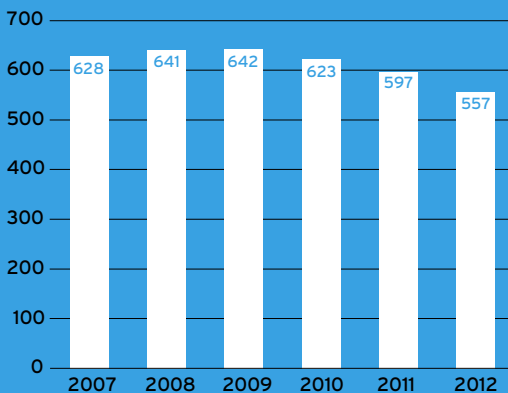
Voor het derde jaar achtereen daalde de omzet van het algemene boek, in 2012 met 6,3%. Sinds 2009 heeft de boekenmarkt 85 miljoen euro ingeleverd van de 642 miljoen omzet in dat jaar oftewel 13,2%. Het is het soort percentages dat we intussen gewend zijn als het om huizenprijzen gaat. Dat boeken in 2012 het weer relatief beter deden dan cd's, dvd's of games is langzamerhand een schrale troost. In aantallen is het beeld wat minder somber. Er gingen in 2012 44,7 miljoen exemplaren over de toonbank, een daling

van 4,6%. Dat allemaal betekent dat de gemiddelde prijs van het verkochte boek in 2012 daalde. Al wie in een boekwinkel werkt, kan dat bevestigen: de klanten zijn buitengewoon prijsbewust. Wie een winkel binnenstapt met het voornemen om tien euro aan een cadeautje te besteden is nauwelijks te verleiden tot twee euro erbij. Over het jaar heen toonde het publiek zich grillig. Er waren rampzalig stille periodes, zoals januari, februari en in het najaar de weken na het aantreden van het nieuwe kabinet. En er waren periodes waarin het behoorlijk goed ging, zoals juli en de spitsdagen voor Sinterklaas en Kerstmis. En dan opeens kwam er een zaterdag tussendoor waarop de boekverkoper, die het van strak inroosteren van zijn personeel moet hebben, handen tekort kwam aan de kassa.

De boekenbranche is geen grote branche. En zo overzichtelijk dat wisselvalligheden in het aanbod de afname beïnvloeden. De geleidelijke verbetering van de gang van zaken in de loop van het jaar loopt gelijk op met het explosieve succes van de *Vijftig tinten*-trilogie. Superbestsellers als *Vijftig tinten* trekken lezers en kopers die anders niet lezen en kopen, ze vergroten geheel op eigen kracht de markt. Een beetje verstandige boekenvakker knijpt er zijn handjes bij dicht en laat het gesomber over E L James en haar lezeressen aan de cultuurfilosofen over.

Als we kijken naar de verschillende genres, dan zien we dat kinderboeken, kookboeken en sportboeken het in 2012 beter deden dan het gemiddelde. De verkoopontwikkeling van fictie was ongeveer gemiddeld.

OMZET VAN HET ALGEMENE BOEK
(papier en elektronisch) IN MILJOEN EURO

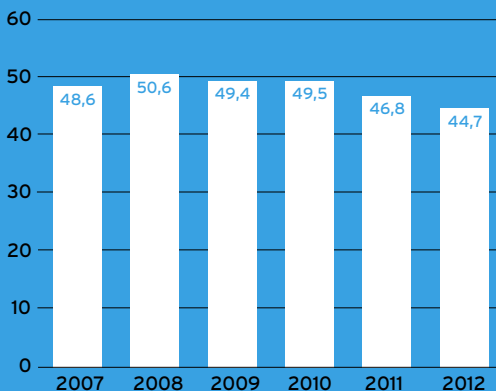
Bovengemiddeld was de daling voor informatieve non-fictie.

Het e-boek vergrootte in 2012 zijn marktaandeel in omzet van 1,2% naar 2,2%. Het aantal verkochte e-boeken is omhoog gefloept van 350.000 in 2010 via 770.000 in 2011 naar 1,2 miljoen in 2012. In de Verenigde Staten is de verkoop van e-readers intussen drastisch teruggevallen. Dat hangt samen met het succes van de tablets. De nieuwe lichter iPads die voorjaar 2012 op de markt kwam heeft een verdubbelde schermresolutie en daarmee een opgevoerde leesvriendelijkheid. En dan is er nog de ontwikkeling van fysiek naar virtueel winkelen die ook in 2012 doorzette, zij het in afgezwakt tempo. In februari 2012 liet onderzoek in opdracht van de Stichting Marktonderzoek Boekenvak zien dat nog steeds de helft van de boekkopers alleen in de fysieke boekwinkel koopt. 21% van de kopers koopt uitsluitend via internet, de overige 29% doet beide.

En de openbare bibliotheken, vormen die een oase van rust? Allerm minst. Toegegeven, de bibliotheken voelen niet de tucht van de markt. Maar wel zijn ze blootgesteld aan de knoet van de overheidsbezuinigingen. Vestigingen moeten sluiten, collecties worden afgeslankt, tarieven worden verhoogd, baliemedewerkers zuiniger ingeroosterd. Het neemt niet weg dat de bibliotheken met elkaar de breedste organisatie van Nederland blijven. Het aantal volwassen leden neigt naar daling, bij de jongeren onder de 18 jaar is een stijgende trend waarneembaar. Eind 2011 waren twee op de drie jongeren lid van de bibliotheek.

Bron: GfK Retail and Technology Benelux, Amstelveen, SIOB Bibliotheekmonitor

AFZET VAN HET ALGEMENE BOEK (papier en elektronisch) **IN MILJOENEN EXEMPLAREN**

WAAR KOOPT EEN BOEKENKOPER?

VERS VOOR DE PERS

Inspiratiesessie

Redmond O'Hanlon

Dit jaar verhuisde Vers voor de Pers twee huizen verder, van de Passenger Terminal Amsterdam naar het Muziekgebouw aan 't IJ. Tegelijk werd op verzoek van de uitgevers de datum vervroegd, van begin februari naar donderdag 12 januari. Dit om Vers voor de Pers vooraf te laten gaan aan de inkoopbeurzen voor het voorjaar. De 'slenterbeurs' die Vers voor de Pers de laatste jaren vooral was, werd in toenemende mate als statisch ervaren; reden waarom de deelnemende uitgevers nu de mogelijkheid geboden werd om een modulair pakket samen te stellen. Zo konden ze geheel naar hun eigen zin meer of minder op Vers voor de Pers aanwezig zijn. Uitgevers konden ervoor kiezen aan hun eigen statafel media te ontmoeten. Plasma-schermen vertoonden boektrailers. Een aantal

auteurs verzorgde een tien minutenpitch over nieuwe titels. In de Bamzaal van het Muziekgebouw hielden zes sprekers presentaties van twintig of dertig minuten. En dus doende kon de CPNB de dag naar de vertegenwoordigers van de media toe vooral presenteren als een inspiratiesessie. Om vier uur bood de CPNB een nieuwjaarsborrel aan. Daarbij werd de CPNB Top-100 over 2011 bekendgemaakt. De drie best verkochte boeken waren *Zomerhuis met zwembad* van Herman Koch (Anthos, 220.765 exx.), *Sonny Boy* van Annejet van der Zijl (Querido, 221.158 exx.) en *Het familieportret* van Jenna Blum (Boekerij, 261.559 exx.). Directeur Eppo van Nispen tot Sevenaer reikte de bijbehorende oorkondes uit.

Eppo van Nispen en Annejet van der Zijl

Van het bestuur

Het bestuur van de CPNB vergaderde in 2011 vijf maal, namelijk op 29 februari, 11 april, 12 juni, 26 september en 11 december.

Op 12 juni vond ook het jaarlijkse Convenantoverleg plaats. Dat is de ontmoeting van het CPNB-bestuur met de besturen van de drie *founding fathers* van de CPNB, de Groep Algemene Uitgevers, de Koninklijke Boekverkopersbond en de Vereniging van Openbare Bibliotheken.

Het CPNB-bestuur begon 2012 in de volgende samenstelling:

[Maarten Asscher](#), directeur Athenaeum boekhandel, Amsterdam/Haarlem, voorzitter

[Anne Rube](#), directeur ProBiblio, Hoofddorp, vice-voorzitter

[Joop Boezeman](#), directeur De Arbeiderspers | A.W. Bruna Uitgevers, Utrecht, penningmeester

[Matthijs van der Lely](#), directeur Selexyz boekhandels, Houten

[Hans van Velzen](#), directeur Openbare Bibliotheek Amsterdam

[Geneviève Waldmann](#), directeur/uitgever Luitingh-Sijthoff, Amsterdam.

Als uitvloeisel van de ontwikkelingen rond Selexyz stelde [Matthijs van der Lely](#) zijn bestuurszetel ter beschikking. Hij werd per 12 juni opgevolgd door [Willeke van der Meer](#), eigenaar van Boekhandel Blokker, Heemstede.

Elk van de drie *founding fathers* vaardigt naar de vergaderingen van het CPNB-bestuur een assessor af. Namens de VOB trad [Ap de Vries](#) op als assessor, namens de KBb [Joost van der Weide](#) en namens de GAU [Paula Vrolijk-de Vries](#). Zij werd in november opgevolgd door [Martijn David](#).

De convenantpartners betalen elk een gelijke jaarlijkse bijdrage aan de CPNB. Bij elkaar opgeteld belopen deze bijdragen ruim 15% van de totale baten. De overige baten haalt de CPNB uit campagneopbrengsten en sponsoring, aangevuld met incidentele bijdragen van overheden, publieke en private fondsen. De jaarlijkse bijdragen stellen de CPNB in staat om aan de leden van de convenantpartners campagnematerialen tegen kostprijs aan te bieden en om aanloopverliezen op nieuwe activiteiten te dekken.

Na goedkeuring door accountant BDO stelt het bestuur de jaarrekening over 2012, aangevuld met een tekstuele verantwoording, vast.

DE NATIONALE VOORLEESDAGEN

Campagne met bewezen bekendheid

Het Prentenboek van het Jaar 2012 was het boek *Mama kwijt* van de Ierse illustrator Chris Haughton. Dit boek was, samen met negen andere titels voor peuters en kleuters, geselecteerd door een jury van Nederlandse jeugdbibliothecarissen uit het aanbod van prentenboeken die in 2010 verschenen. De tien boeken (de Prentenboek TopTien) stonden centraal tijdens De Nationale Voor-

leesdagen 2012, van woensdag 18 januari t/m zaterdag 28 januari.

Bij de verkiezing van het Prentenboek van het Jaar is de mogelijkheid die het boek biedt tot interactie en spel een van de belangrijkste criteria.

Het Prentenboek van het Jaar kwam, net als in 2011, ook in 2012 uit in een mini-editie met dvd, met daarop een animatie van het boek, ditmaal met de

stem van Maureen du Toit. Het boek kwam binnen op nummer 1 van De Bestseller 60. Ook werd er weer een vingerpoppetje gemaakt van de hoofdpersoon uit het boek: het kleine uiltje dat zijn moeder kwijt is. De vingerpoppetjes werden in de bibliotheken aan nieuwe leden uitgedeeld.

Net als andere jaren werden De Nationale Voorleesdagen 2012 afgetrapt met Het Nationale Voorleesontbijt. Vele bekende en onbekende Nederlanders lazen voor op kinderdagverblijven en basisscholen. Onder de voorlezers bevonden zich het afgelopen jaar H.K.H. Prinses Laurentien, DJ Isis, Kim van Kooten, Aaf Brandt Corstius, Maureen du Toit, Edsilia Rombley, Natasja en René Froger, Dieuwertje Blok en Ahmed Marcouch. Ook dit jaar was er weer veel media-aandacht, zowel in de kranten als op tv. Qua televisie-

De Nationale Voorleesdagen 2012

18 t/m 28 januari 2012

Waarin...

- ... *Mama kwijt* van Chris Haughton Prentenboek van het Jaar was.
- ... prinses Laurentien vele bn-ers voorging in het Voorleesontbijt.
- ... Dominique Reinke uit Spijkenisse Beste Voorleesmoeder werd.
- ... 69 procent van de Nederlanders bekend bleek met De Nationale Voorleesdagen.

Kim van Kooten

36.190 exx.

programma's besteedden *DWDD*, *Jeugdjournaal*, *RTL Boulevard*, *PowNews*, *SBS Shownieuws*, *Tijd voor Max*, *KoffieMax* en *Pauw & Witteman* aandacht aan de campagne.

Een speciale actie dit jaar was de voorleeswedstrijd 'Mama gezocht (m/v)'. Middels filmpjes met Gerda Havertong, Bridget Maasland, Renate Verbaan en Nebahat Albayrak die het goede voorbeeld gaven, werden moeders (en vaders, opa's, oma's en andere verzorgers) opgeroepen om een filmpje te uploaden op mama-gezocht.nu en te laten zien hoe goed zij zelf konden voorlezen. Op deze filmpjes kon vervolgens gestemd worden. De voorlezer met de meeste stemmen, de Beste Voorleesmoeder 2012, werd bekendgemaakt in

het RTL 4-programma *Koffietijd*. Dominique Reinke uit Spijkenisse werd de Beste Voorleesmoeder en ontving een boekenpakket van twintig prentenboeken.

In februari 2012 is door Intomart GfK een onderzoek naar o.a. de bekendheid van De Nationale Voorleesdagen gepubliceerd. Uit dit onderzoek blijkt dat 69% van de Nederlanders bekend is met de campagne. Van deze groep is 13% op de een of andere manier ooit zelf betrokken geweest bij De Nationale Voorleesdagen. De bekendheid van De Nationale Voorleesdagen ligt dus hoog. Daarnaast blijkt dat 75% van de Nederlanders het belang van De Nationale Voorleesdagen erkent. De Nationale Voorleesdagen zijn een initiatief van Stichting Lezen en worden georganiseerd door de CPNB.

Prinses Laurentien

BOEKENWEEK

Heldere hemel na opklaringen

De Boekenweek van 2012 brak aan in een markt die weinig minder dan rampzalig genoemd kon worden. In de eerste tien weken van 2012 had de boekenomzet namelijk 16% lager gelegen dan het jaar ervoor. Voeg daarbij de korzelige stemming die in de nasleep van de vorige Boekenweek ontstaan was en de gang van zaken tijdens deze Boekenweek krijgt des te meer reliëf. Terwijl de omzet in de deelnemende winkels in de twee weken van de Boekenweek toch weer ruim tien procent lager uitkwam dan vorig jaar, waren de reacties en commenta-

ren nu zo goed als allemaal positief. Kort samengevat: het boekenvak was weer trots op de Boekenweek. Welke factoren hebben daaraan meegeholpen? Om te beginnen het standwerkerstalent van Tom Lanoye, auteur van het Boekenweekgeschenk *Heldere hemel*. Waar deze slagerszoon ook aantrad, in een *prime time* talkshow of achter een formica tafel in een lokale boekwinkel, overal pakte hij de aandacht: 'Mag het ietsje meer zijn?' Bovendien bewees Lanoye zich opnieuw als een voortreffelijk auteur. *Heldere hemel*, zijn relaas over een verdwaalde Russische straaljager

die zich in een Vlaamse woning boort, werd met veel waardering ontvangen, graag cadeau gegeven en geboeid gelezen.

Zelf was Lanoye de aanjager van de verkrijgbaarheid van zijn geschenkboek in Vlaanderen. Boek.be, de Vlaamse pendant van de CPNB, liet de jaarlijkse Literaire Lente op dezelfde dag beginnen als de Boekenweek. Tijdens die Literaire Lente, die de maand uit duurde, gaven 174 Vlaamse winkels *Heldere hemel* cadeau bij aankoop van dezelfde € 12,50 als bij ons, mits besteed aan Nederlandstalige of vertaalde

Waarin...

- ... Tom Lanoye het Boekenweekgeschenk naar Vlaanderen bracht.
- ... de CPNB voor de Boekenweek een meerjarige campagne stijl ontwikkelde.
- ... het thema *Vriendschap en andere ongemakken* een waaier aan invullingen kende.
- ... het boekenvak weer trots was op de Boekenweek.

6.630 exx.

literatuur. Er vonden daar 61.000 exemplaren hun weg. Daartoe verleende de Nederlandse Taalunie een startsubsidie, in de hoop dat deze samenwerking een vervolg zou krijgen. Het was voor de eerste keer dat de Nederlandse en Vlaamse boekensector op deze manier samen promotie maakten.

Standwerker, auteur, aanjager en... rasperformer. Van zijn laatste grote roman *Sprakeloos* had Tom Lanoye een avondvullende theatermonoloog in portefeuille, die hij al de hele herfst van 2011 in Vlaanderen had gespeeld. Tijdens de Boekenweek hernam deze zoon van een actrice *Sprakeloos* voor één avond, op woensdag 21 maart in het Koninklijk Theater Carré te Amsterdam. Het is alleen rasperformers gegeven om meteen tijdens hun eerste optreden in Carré ook de bovenste rijen het gevoel te geven dat ze er met hun neus bovenop zitten. De tweede sterke factor in deze Boekenweek was het winkelmateriaal. Het werd ontwikkeld in nauwe samenwerking met de grote partijen aan boekhandelskant, waardoor het in de winkels goed 'landde'. Tijdens de Boekenweek werkte de campagnestijl met

eenvoudige gekleurde vlakken zo sterk dat besloten is om bij de Boekenweek 2013 op hetzelfde stramien door te gaan – met andere kleuren.

Het thema *Vriendschap en andere ongemakken* bleek zich goed te lenen voor een waaier van invullingen. Nico Dijkshoorn was de auteur van het essay in briefvorm *Verder alles goed*, dat de CPNB in de Boekenweek voor € 2,50 in de winkels bracht. Voor de bibliotheken kwam een luxe-editie beschikbaar, met los bijgevoegde prentbriefkaarten in een kleurrijk doosje. Ook was Dijkshoorn de ankerman van de Vriendschapstest die de CPNB als Facebook-app ontwikkelde. Beantwoording van vijf vragen over vriendschap leverde je een typische Dijkshoorn-inschatting op van je talent voor vriendschap.

Al eerder, op Valentijnsdag was er op de Facebook-pagina van de Boekenweek een andere app beschikbaar gekomen, namelijk een Poesiealbum. Hier kon je vrienden uitnodigen gedichten in je eigen poesiealbum te schrijven. Met daaraan gekoppeld de mogelijkheid om dit poesiealbum op papier te bestellen en het op te halen in een boekwinkel of bibliotheek. NBD | Biblion verzorgde daarvoor de afhandeling. Vele fans maakten van de apps gebruik. Wat aan de Boekenweek altijd nog ontbrak, was een krachtig slotakkoord. Daarin werd dit jaar voorzien in de vorm van *De Vriendendienst – schrijvers zoeken vrienden*, een groot lezersfeest op zaterdagavond

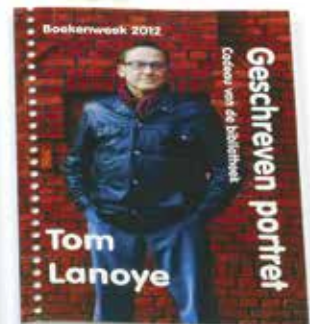
119.250 exx.

62.500 exx.

63.150 exx.

835.350 exx.

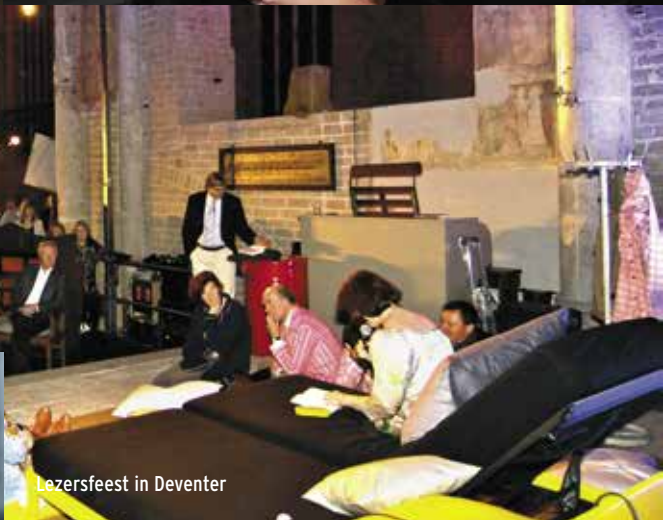
8.285 exx.
(e-boek + luisterboek)

Boekenbal

Simone van der Vlugt, Saskia Noort, Esther Verhoef

Lezersfeest in Deventer

24 maart in de Lebuïnuskerk te Deventer. Er waren vooral duo-optredens van vriendschapskoppels. Zoals van Tommy Wieringa met A.L. Snijders, Franca Treur met Stine Jensen, Nico Dijkshoorn met Leon Verdonschot. Joost Zwagerman droeg een column bij over de vriendschappelijke relatie tussen beeldende

kunst en literatuur. Isolde Hallensleben presenteerde. Zo'n Boekenweek-lezersfeest gaat vervolgd worden; volgend jaar in een andere stad.

Vertrouwde elementen waren het Boekenbal, op dinsdag 13 maart in de Stadsschouwburg Amsterdam. En het vrij reizen per trein, door Boekenweeksponsor NS alweer voor de elfde maal aangeboden. Tussen reizen en lezen is nu eenmaal van een langdurige vriendschap sprake. Onderzoek laat zien dat driekwart van de treinreizigers iets te lezen bij zich heeft. Het vrij reizen op zondag 18 maart gold op alle nationale verbindingen van NS, NS Hispeed, Arriva, Connexion, Syntus en Veolia. Ook ditmaal maakten zo'n 200.000 reizigers gebruik van het Boekenweekgeschenk als treinkaartje.

In de hal van het station van Leiden organiseerde

Vrienden in Concert, station Leiden

NS *Vrienden in Concert*, ditmaal met deelname van koppels bevriende auteurs en muzikanten. Zoals Arthur Japin en Sara Kroos, Hans en Candy Dulfer, Kluun en Dorine Wiersma, Tom Lanoye en Herman Brusselmans.

Op woensdag 21 maart zorgden Stichting Lezen en de CPNB in de Openbare Bibliotheek Amsterdam weer voor Boekenweek Live, een uur internettelevisie voor leerlingen van het voortgezet onderwijs. Hoofdditem was de roman *Dagen van gras* van de jonge auteur Philip Huff (*De Bezige Bij*). Khalid Boudou presenteerde; Tom Lanoye en leerlingen uit het hele land kwamen via Skype aan het woord.

Tijdens de tweede week werd de Boekenweek ondersteund met een radiospot, dagelijks te horen op ne-

gen landelijke en de regionale stations. De spot werd bedacht door Kees Sterrenburg en ingesproken door Cees Geel. Het bereik onder 20-64-jarigen was 74%.

In de boekwinkel konden de klanten kiezen tussen *Heldere hemel* op papier of een voucher. Achter de code op de voucher bevond zich de volgende keuze, die tussen e-boek en luisterboek – het laatste ingesproken door Tom Lanoye zelf. Voor de webwinkels hanteerde de CPNB het uitgangspunt dat de keuze van de drager papier, audio of e-boek meteen ook de drager van het geschenk bepaalt, tenzij de webwinkel zelf bereid was om andere keuzes mogelijk te maken. Via yindo.nl was zelfs een streaming-versie van het geschenk beschikbaar.

JONGERENLITERATUUR

Boeken die inspireren, prikkelen en verrassen

In 2011 was de CPNB voor het eerst betrokken bij de Dioraphte Jongerenliteratuur Prijs, dé literaire prijs voor het beste *young adult*-boek.

De Dioraphte Jongerenliteratuur Prijs bestaat uit twee vakprijzen (in de categorie 'oorspronkelijk Nederlandstalig' en de categorie 'vertaald') en een publieksprijs. Het prijzengeld is bij alle drie de prijzen € 15.000. De prijs is een initiatief van CJP, Stichting Lezen en de CPNB, en wordt mede mogelijk gemaakt door Stichting Dioraphte. Deze editie ging over de landsgrenzen en trachtte ook de Vlaamse jongeren te bereiken. Aan deze Nederlands-Vlaamse samenwerking met Stichting Lezen Vlaanderen en CJP Vlaanderen gaf de Nederlandse Taalunie een eenmalige bijdrage. Waar de CPNB vorig jaar nog een relatief kleine rol had in deze campagne, nam zij in 2012 een groot deel van de organisatie voor haar rekening: naast persbenadering en organisatie van de uitreiking, voorzag de CPNB in 2012 o.a. boekhandel en bibliotheek van informatie en wierf zij actief stemmen via sociale media en online marketing. Zo stelde de CPNB voor boekhandel en bibliotheek gratis banners beschikbaar en CJP een stemwidget.

Op 8 maart werd de stemperiode geopend met een zwerfboeken-actie: de twintig titels van de longlist van de Dioraphte Jongerenliteratuur Prijs werden verstuurd naar honderd jongeren (van 15 tot 30 jaar)

in Nederland en Vlaanderen met een oproep om het boek te lezen, te stemmen, en er daarna iets over te posten op de DJP Facebookpagina (facebook.com/jongerenliteratuur). De lezer werd verzocht het boek vervolgens aan een vriend of vriendin door te geven.

Op 28 maart maakte de jury bekend welke titels er op de shortlist stonden. In de categorie 'oorspronkelijk Nederlandstalig' waren de genomineerden: *Glijvlucht* van Anne-Gine Goemans (De Geus), *Magnus* van Arjen Lubach (Podium) en *Een uur en achttien minuten* van Peter Zantingh (De Arbeiderspers). In de categorie 'vertaald' waren *Tsjik* van Wolfgang Herndorf (vertaald door Pauline de Bok, Cossee), *Skippy tussen de sterren* van Paul Murray (vertaald door Dirk-Jan Arensman, Signatuur) en *De ruwe weg* van Willy Vlautin (vertaald door Rob van Erkelens, Nijgh & Van Ditmar) genomineerd. De drie kanshebbers voor de publieksprijs werden op 11 april bekendgemaakt: *Magnus* van Arjen Lubach (Podium), *Prikkeldraad* van Derk Visser (Gottmer) en *Een uur en achttien minuten* van Peter Zantingh (De Arbeiderspers).

Tijdens de feestelijke uitreiking op 19 april, met muziek van de band Chef Special en onder presentatie van Leon Verdonschot, onthulde juryvoorzitter Ronald Giphart de uiteindelijke winnaars: *Glijvlucht* van Anne-Gine Goemans (De Geus) won in de categorie 'oorspronkelijk Nederlandstalig', *Skippy tussen de sterren* van Paul Murray, vertaald door Dirk-Jan Arensman (Signatuur), won in de categorie 'vertaald' en publiekswinnaar was *Magnus* van Arjen Lubach (Podium).

Opvallend was dat geen van de winnaars uitgegeven is als jeugd- of *young adult*-boek. Volgens de jury waren het stuk voor stuk 'boeken die veel jongeren zullen inspireren, prikkelen en verrassen. (...) En doet het er dan nog toe in welk fonds de boeken ooit zijn verschenen?'

Arjen Lubach, Anne-Gine Goemans, Paul Murray, Dirk-Jan Arensman

WEEK VAN HET LUISTERBOEK

Nu onder de hoede van de CPNB

De Week van het Luisterboek bestond al sinds 2005, maar in 2012 werd de CPNB betrokken bij de organisatie van de campagne. Vanaf dit moment nam de CPNB bovendien ook het luisterboek mee in de invulling van andere campagnes, omdat ze het boek in al haar verschijningsvormen omarmt, niet slechts in papieren vorm.

De twee belangrijkste pijlers van de Week van het Luisterboek waren de Esta Luisterboek Award, voor de beste voorlezer (deze prijs werd vanaf 2012 een publieksprijs), en het Luistergeschenk, gelezen én (zo werd later bekend) *geschreven* door niemand minder dan acteur Gijs Scholten van Aschat, de winnaar van de Esta Luisterboek Award 2011 en nu dus ook debuterend auteur. Het Luistergeschenk werd tijdens de Week van het Luisterboek door de boekhandel cadeau gedaan bij besteding van meer dan € 9,95 aan Nederlandstalige (luister)boeken en door de bibliotheek weggegeven aan haar leden.

Esta, het tweewekelijks blad voor hoger opgeleide vrouwen, was mediapartner en naamgever van de Esta Luisterboek Award. Zij stelden een 'hoorkonde' en een bedrag van € 2.500 beschikbaar voor het winnende luisterboek. Daarnaast stelde Esta een Luister-

boekencomité samen, dat van alle ingezonden titels tot een longlist en een shortlist zou komen. De comitéleden waren Milouska Meulens (presentatrice van het Jeugdjournaal), Martha Baalbergen (boekhandel Van der Meer in Noordwijk én Beste Boekverkoper van het Jaar 2011), Vivianne Bendermacher (hoofdredacteur *KIJK*), Vincent Bijlo (cabaretier, columnist, muzikant en schrijver) en Kasper van Kooten (acteur, cabaretier en auteur).

Zij kwamen op 26 maart tot de volgende shortlist: Toon Tellegen, Midas Dekkers, Dieuwertje Blok en Jeroen Kramer lezen *Bibi's bijzondere beestenboek* (Bibi Dumon Tak, Rubinstein), Maarten van Rossem leest *Populisme. Hoorcollege over de geschiedenis van de populistische politiek in Nederland* (Home Academy), Jan Meng leest *Mijn naam is Stilton, Geronimo Stilton* (Geronimo Stilton, Rubinstein), Herman Koch leest *Zomerhuis met zwembad* (Rubinstein), Yvonne Keuls leest *Meneer en mevrouw zijn gek* (First Monkey Media), Midas Dekkers leest *De aibaarheidsfactor* (Rudy Kousbroek, Rubinstein), Pauline Dekker en Wanda de Kanter lezen *Nederland stopt! Met roken* (Theoris), Hans Croiset leest *Lentebeken* (Ivan Toergenjev, Meesterwerk), Johan Braeckman leest *Kritisch denken*.

Jellie Brouwer, Gijs Scholten van Aschat, Vincent Bijlo

16.400 exx.

63.300 exx.

Hoorcollege over het ontwikkelen van heldere ideeën en argumenten (Home Academy), Pierre Bokma, Huub van der Lubbe en anderen lezen *Heerlijk duurt het langst* (Annie M.G. Schmidt en Harry Bannink, Rubinstein). Op deze shortlist kon vervolgens gestemd worden door het publiek. Middels een gratis widget die ze op hun eigen website konden plaatsen konden boekwinkels en bibliotheken een belangrijke rol spelen in het werven van stemmen. Daarnaast ontvingen boekhandel en bibliotheek een promotiepakket, met daarin onder andere het Luistergeschenk, vouchers, displays en *LUID*, het magazine over luisterboeken met luisterboekentips, een interview met Gijs Scholten van

Aschat over zijn literaire (luister)debuut en informatie over de Esta Luisterboek Award en het comité. Uiteindelijk werd op 23 april in het Radio 1-programma *Kunststof* de winnaar van de Esta Luisterboek Award bekendgemaakt: *Heerlijk duurt het langst* (Annie M.G. Schmidt en Harry Bannink, Rubinstein). Het boek, een hoorspel naar de musical, werd ingesproken door onder anderen Pierre Bokma, Huub van der Lubbe en Tjitske Reidinga, onder regie van Stef Visjager. Op de tweede plaats eindigde het door Herman Koch zelf voorgelezen *Zomerhuis met zwembad* (Rubinstein) en Maarten van Rossems *Populisme. Hoorcollege over de geschiedenis van de populistische politiek in Nederland* (Home Academy) behaalde de derde plek. In totaal hebben zo'n 5.000 mensen hun stem uitgebracht.

Ellen de Jong,
Stef Visjager

GOUDEN TULP

Uitreiking in Koffietijd

Na de introductie van de Gouden Tulp, de *overall* winnaar onder de boeken met een Lintje van de Boekverkoper, ging de CPNB afgelopen jaar nog een stapje verder in het verhogen van de nieuwwaarde van de actie voor non-fictietitels.

In het verleden was namelijk gebleken dat de campagne rond het Lintje van de Boekverkoper in de winkels te weinig losmaakte. Vandaar het besluit om in 2012 de Lintjes los te laten en alle inspanningen te richten op de Gouden Tulp.

Een jury van boekverkopers, bestaande uit Ineke Verkaaik (Boekhandel Verkaaik, Gouda), René Jansen (Bruna), Robin Troost (RDC), Leon Verschoor (Selexy Scheltema, Amsterdam), Erik Hoekstra (Boekhandel Broekhuis, Hengelo) en Rosita Stumpel (Boekhandel Stumpel, Hoorn), koos dit jaar tien informatieve boeken uit voor de Zilveren Tulp. Uit deze tien titels werd één Gouden Tulp gekozen. De Zilveren Tulpen gingen naar: *100% Shopping boekbox* van Sabine Lefever en Suzanne Mastbroek (mo' media), *Amsterdam voor vijf duiten per dag* van Maarten Hell en Emma Los (Athenaeum-Polak & Van Gennep), *De Bosatlas van de geschiedenis van Nederland* (Noordhoff Uitgevers), *Dieren- & plantengids voor onderweg* van Wilhelm Eisenreich e.a. (dwarsligger), *Ik was altijd heel slecht in wiskunde* van Jeanine Daems en Ionica Smeets (Nieuwezijds), *Snelwegverhalen* van Melle Smets en Bram Esser (Uitgeverij o10), *Stadsliefde* van Adriaan van Dis (Atlas Contact), *Verleden in verf* van Hans den Hartog Jager en Pieter Steinz (Athenaeum-Polak & Van Gen-

nep), *Wat te koken en hoe 't te koken* van Jane Hornby (THOTH) en *Het Nederlands viskookboek* van Bart van Olphen (Carrera). Uiteindelijk won *Het Nederlands viskookboek*

de Gouden Tulp en werd daarmee verkozen tot beste informatieve titel van 2012.

In *Het Nederlands viskookboek* laat Van Olphen in ruim zestig recepten – aan boord, in havens, op stranden en in plaatselijke restaurants – zien hoe verschillende duurzame Nederlandse vissoorten het beste kunnen worden bereid. Uit het juryrapport: '*Het Nederlandse viskookboek* is een complete omschrijving van de Nederlandse vis, vissers en zee. (...) Het boek is geschikt voor een groot en breed publiek, bevat kwalitatief goede foto's en heeft een goede prijs-kwaliteitverhouding. *Het Nederlandse viskookboek* is meer dan alleen een kookboek. De geschiedenis van de Nederlandse vissers en visserij is een echte toevoeging.'

Van Olphen, kok en oprichter van het merk *Fishes*, ontving een sculptuur van Jeroen Henneman en een cheque van € 10.000 in het programma *Koffietijd*. Daarmee werd het bereik van de actie vergroot – *Koffietijd* heeft gemiddeld 200.000 kijkers.

De bekendmaking geschiedde via een filmpje waarin Bart van Olphen in zijn Amsterdamse viswinkel overvallen werd met een grote bos bloemen en een *green graffiti*-werk van het logo van De Gouden Tulp op de stoep voor zijn winkel. Dit filmpje werd verspreid via YouTube en de website van de Gouden Tulp (degoudentulp.com).

Om twee vliegen in één klap te slaan werd er in de week voor Moederdag extra aandacht gegeven aan de Gouden Tulp. Vanaf 7 t/m 12 mei draaide een radiocampagne. In het begin van de week waren het

radiospotjes die zich vooral richtten op de Gouden Tulp, later die week werden er radiospotjes uitgezonden die zich voornamelijk richtten op de Gouden Tulp in relatie tot Moederdag. Boekverkopers werden opgeroepen om hun Gouden Tulp-materiaal te laten staan tot Moederdag en konden bij de CPNB speciale 'Tip voor Moederdag'-stickers bestellen.

BUITENLAND...

...en nevenfuncties

Op 17 februari bezocht een delegatie Turkse boekenvakkers de CPNB. Op 16 november kwam een groep collega's uit Noorwegen over.

Eppo van Nispen tot Sevenaer sprak eind februari in Belgrado bij het 180-jarig bestaan van de nationale bibliotheek.

Begin augustus bezochten Eppo van Nispen en Gijs Schunselaar op uitnodiging van sponsor NS de Olympische Spelen in Londen.

Eppo van Nispen had in 2012 de volgende nevenfuncties:

- lid Raad van Advies van de Koninklijke Vereniging van het Boekenvak;
- bestuurslid van Stichting De Best Verzorgde Boeken;
- voorzitter Datadenktank Nederland van de Record Management Conventie;
- lid Programmaraad van Mediawijzer.net;
- bestuurslid van de Stichting Bibliotheek.nl;
- lid Samenwerkingsverband Archief, Bibliotheek en Documentatie van de Nederlandse Taalunie;
- lid Adviesraad van het Studium Generale van de TU Delft;
- bestuurslid van Werkplaats Spoorzone Delft;
- lid Raad van Toezicht van Stichting Delft Marketing;
- lid Raad van advies van TEDx Delft.

Gijs Schunselaar werkte als kwartiermaker voor het Harry Mulisch Huis.

Heleen Tersteeg was bestuurslid van Elspeet Conferenties.

4 EN 5 MEI

Breekbare dagen

Al vele jaren werkt de CPNB samen met het Nationaal Comité 4 en 5 mei. De CPNB adviseert bij de keuze van de auteur voor de 4 meilezing, zorgt voor de productie van de boekjes met daarin de lezingen voor 4 en 5 mei, en verzorgt de distributie daarvan naar boekhandel en bibliotheek. De afzet via de boekhandel vertoont overigens een gestaag dalende lijn. De sprekers voor 4 en 5 mei waren dit jaar respectievelijk Frank Westerman (*Daden van licht kaliber*) en de Duitse bondspresident Joachim Gauck (*Bevrijding vieren – verantwoordelijkheid nemen*). Op 27 maart ontving koningin Beatrix in De Nieuwe Kerk te Amsterdam uit handen van Comitévoorzitter Joan Leemhuis-Stout het eerste exemplaar van *Breekbare dagen*. Dat is het boek dat verscheen bij het

25-jarig bestaan van het Nationaal Comité. Ook dit boek kwam in nauwe samenwerking met de CPNB tot stand. Naast een historische schets van herdenken en vieren zijn alle negentien redes erin opgenomen die literaire auteurs sinds 1992 op 4 mei in De Nieuwe Kerk gehouden hebben.

Kort voor de meidagen bleek de CPNB winnaar van de RAB Inhaker. Dat is een prijs voor het meest actuele idee in radioreclame. De prijs bestaat uit eenmalige uitzending op alle radiostations. In het Radio Advies Bureau RAB werken publieke en commerciële omroep samen. Onder het nieuwe vaste motto van de collectieve boekpromotie 'Een boek kan zoveel doen' spoorde de spot aan om 4 en 5 mei te markeren met de aanschaf van een passend boek.

JUNI - MAAND VAN HET SPANNENDE Vlinder of doodskop?

In de junimaand vertoonde de boekenverkoop tekenen van enig herstel. De week voor Vaderdag werd zelfs de beste week van het jaar tot dan toe. Waar het met de markt goed gaat, daar zijn superbestsellers nooit ver weg. In juni waren we getuige van de opgang van de *Vijftig tinten*-trilogie en, parallel met het EK voetbal, van het succes van *Gijp*. En zo kon het gebeuren dat de boekenmarkt over de vier volle weken van juni een afzetplus noteerde van 4,9% en een omzetplus van 1,1%.

Tegelijk drukten deze succes titels de spannende boeken enigszins naar het tweede plan.

Voor spannende boeken was er in dezelfde vier weken een omzetmin van 12,7%. In de winkels die deelnamen aan Juni – Maand van het Spannende Boek kwam de omzetmin uit op 8,3%. Meedoen aan Juni – Maand van het Spannende Boek loont onverminderd.

Wel kwamen er steeds meer reacties die aangaven dat een maand voor zo'n actie eigenlijk te lang is. Het aantal spannende titels in De Bestseller 60 daalde

Simone van der Vlugt, Wim Brands, Annemiek van Munster

2.500 exx.
694.850 exx.
22.000 exx.

(door Stichting Aangepast Lezen geproduceerde Daisyromversie, door Aangepast Lezen als lustrumcadeau naar al hun volwassen klanten gestuurd)

BOEK

Waarin...

- ... Simone van der Vlugt auteur was van het geschenkboekje *De ooggetuige*.
- ... de Avond van het Spannende Boek neerstreek in Felix Meritis.
- ... alle bibliotheken een grootletter-editie van het Geschenk cadeau kregen.
- ... Bram Dehouck voor de tweede maal in drie jaar de Gouden Strop won.

van 28 in de tweede naar 20 in de laatste week van juni.

Op donderdag 31 mei ging Juni – Maand van het Spannende Boek feestelijk van start met alweer de zesde Avond van het Spannende Boek. Ditmaal was Felix Meritis in Amsterdam plaats van handeling. Eregast was Simone van der Vlugt, auteur van het geschenboek *De ooggetuige*. Veel van de programma-onderdelen van die avond stonden in het teken van het thema *Het kwaad in jezelf – waar ligt jouw grens?*

Dat gold natuurlijk niet voor het nieuws van die avond: dat Bram Dehouck voor de tweede maal in drie jaar de Gouden Strop won. En dat voor zijn tweede thriller *Een zomer zonder slaap* (De Geus). De Schaduwprijs voor het beste thrillerdebuut ging ook naar Vlaanderen, naar Kevin Valgaeren met *De ziener* (Kramat).

Als extraatje plaatste de CPNB op de campagne-website een zogenoemde Psy-D test. Die hielp de bezoekers het kwaad in zichzelf te ontdekken. Bij de Psy-D test hoorde de Psy-D bril, een papieren brilletje met een rood en een blauw glas. Alle campagnematerialen waren met hun rode en blauwe beelden van doodshoofden en vlinders op het brilletje afgestemd.

Boekwinkels konden de brillen, voorzien van een eigen opdruk, bij het geschenboekje uitdelen.

Op de campagnesite trok de Psy-D test 25.000 bezoekers aan. De actie leverde de 83 boekwinkels en bibliotheken die zich daarvoor opgegeven hadden 3.300 mailadressen op, als aanwinst voor hun mailbestand. Ook maakten de deelnemende boekwinkels kans op bezoek van het CPNB Psy-D promotieteam. Boekhandel Meijer & Siegers in Oosterbeek werd de winnaar. Het promotieteam bracht in één dag 30% meer bezoekers naar de winkel.

Naast de gebruikelijke campagne-website ontwikkelde de CPNB de site bibliotheekactie.nl. Via deze site konden nieuwe bibliotheekleden 20% korting krijgen op hun abonnement. Athans bij de 494 bibliotheken die zich voor deelname aan deze actie hadden opgegeven. De CPNB bracht de website onder de aandacht via online media als Google en Marktplaats. Eén op de 25 bezoekers van de site boekte een abonnement. Dat is in de wereld van de online marketing een mooi resultaat, maar de deelnemende bibliotheken waren niet onder de indruk. Het zal veel budget vergen om genoeg publiek naar zo'n site te trekken om de bibliotheken te enthousiasmeren.

Bram Dehouck, Isolde Hallensleben

Wel enthousiast waren de bibliotheken over de thriller-glossy die speciaal voor hen werd geproduceerd. Daarin was niet alleen aandacht voor spannende boeken, maar ook voor nut en voordelen van de bibliotheek. De bibliotheken konden de glossy weggeven, naar eigen keuze aan een bredere of smallere categorie van hun leden.

Grootlettergeschenk

Eerder werkte de CPNB al incidenteel samen met de NLBB Vereniging van Leesgehandicapten en met het Fonds XL. NLBB heeft als missie *Onbeperkt lezen* en wil daarmee niet alleen leesgehandicapten aanspreken maar ook iedereen die een grotere letter prettig vindt lezen. In het voorjaar van 2012 hebben CPNB, NLBB en Fonds XL hun samenwerking structureel gemaakt. NLBB en Fonds XL financieren in 2012 de productiekosten voor grootletteredities bij Juni – Maand van het Spannende Boek, de Kinderboekenweek en Nederland Leest. Dat geeft de CPNB de mogelijkheid om de grootletteredities voor dezelfde inkoopprijs als de gewone edities aan te bieden. Daarnaast is er geld beschikbaar voor de aanmaak van speciale promotiematerialen.

Van het geschenboekje *De ooggetuige* ontvingen alle bibliotheken twee exemplaren van de grootlettereditie, met bijbehorende affiches en een informatiesheet. Behalve als grootletterboek verscheen *De ooggetuige* ook als e-boek en luisterboek. Het aantal downloads van het e-boek was 13.990, in lijn met het actuele marktaandeel van het e-boek.

68.650 exx.

MET DANK AAN...

...ONZE SPONSORS en
partners in 2012

CONVENANTPARTNERS

Groep Algemene Uitgevers
Koninklijke Boekverkoopersbond
Vereniging van Openbare Bibliotheken

SPONSORS

MET DANK AAN

deboekensalon.nl

EN ONZE PARTNERS

A-light, Amsterdam
Bas Maliepaard, Amsterdam
Bijzondere Collecties van de Universiteit
van Amsterdam
Bimhuis, Amsterdam
BNO, Amsterdam
Boek.be, Antwerpen
Boekblad, Amsterdam
CB, Culemborg
CJP, Amsterdam
CJP Vlaanderen, Brussel
Cultuur-Ondernemen, Amsterdam
Dedicon, Amsterdam
Felix Meritis, Amsterdam
Film by the Sea, Vlissingen
Fonds XL, Zevenhuizen

Genootschap van Nederlandstalige
 Misdaadauteurs
 GfK Retail and Technology Benelux,
 Amstelveen
 GGP Media, Pößneck (D)
 Grafische Cultuurstichting, Amsterdam
 Hyves, Amsterdam
 Irma Boom Office, Amsterdam
 De Issuemakers, Amstelveen
 Jan Paul Schutten, Amsterdam
 Janneke Vonkeman, Amsterdam
 Jorrit Roerdinkholder, Amsterdam
 Judith Maassen, Amsterdam
 KesselsKramer, Amsterdam
 Het Ketelhuis, Amsterdam
 Kinderen voor Kinderen, Hilversum
 Kijk, Hoofddorp
 Koninklijk Theater Carré, Amsterdam
 Koninklijke Bibliotheek, Den Haag
 Koninklijke Vereniging van het Boekenvak,
 Amsterdam
 LINDA magazine, Naarden-Vesting
 Maarten Rademaker, Amsterdam
 M & F Vormgeving, Amsterdam
 Make 'em Say: Hey! 3d motion design,
 Amsterdam
 Marije Veldstra, Velp
 Mister Kitchen, Amsterdam
 Moker Ontwerp, Amsterdam
 Muziekgebouw aan 't IJ, Amsterdam
 Nationaal Comité 4 en 5 mei, Amsterdam
 NBD | Biblion, Leidschendam
 Nederland 2, Hilversum
 Nederlands Fotomuseum, Rotterdam
 Nederlands Letterenfonds, Amsterdam
 De Nederlandse Boekenbon bv, Bilthoven
 De Nederlandse Taalunie, Den Haag
 Nickelodeon, Amsterdam
 NLBB Vereniging van Leesgehandicapten,
 Den Haag
 Oirik, Apeldoorn
 Openbare Bibliotheek Amsterdam
 Oxford House, Amsterdam
 PostNL, Den Haag
 De Posthoornkerk, Amsterdam
 Praaning & Roekens, Amsterdam
 Premisela – Nederlands Instituut voor
 Design en Mode, Amsterdam
 ProBiblio, Hoofddorp
 RDH Printmedia, Wormerveer
 Rijksmuseum Amsterdam
 Roes IT, Etten-Leur
 SchoolTV, Hilversum
 Stadsschouwburg Amsterdam
 Stedelijk Museum Amsterdam
 Van Sterrenburg, Amsterdam
 Studio Jaap van der Zwan, Amsterdam
 Studio Ron van Roon, Amsterdam
 Studio Spirit & Sketch, Amsterdam
 Stichting Aangepast Lezen, Den Haag
 Stichting De Best Verzorgde Boeken,
 Amsterdam
 Stichting Dioraphte, Dordrecht
 Stichting Lezen, Amsterdam
 Stichting Lezen Vlaanderen, Antwerpen
 Stichting Lezen & Schrijven, Den Haag
 Stichting Marktonderzoek Boekenvak,
 Amsterdam
 Stichting Schrijvers School Samenleving,
 Amsterdam
 Van Wanten/ETCETERA, Amsterdam
 VPRO, Hilversum
 Westergasfabriek, Amsterdam
 De Wonderneming (Fusina Verloop),
 Amsterdam
 Z@pp, Hilversum
 Zwaan Printmedia, Wormerveer

[EN DE AMBASSADEUR VAN
 NEDERLAND LEEST](#)

Philip Freriks

DE NEDERLANDSE KINDERJURY

Senaatsleden eerder benoemd

Op 20 juni werd voor de 25ste keer de Prijs van de Nederlandse Kinderjury uitgereikt, dé publieksprijs voor kinderboeken. Sinds 2006 is ABN AMRO hoofdsponsor van De Nederlandse Kinderjury. De bank ondersteunt hiermee het belang van lezen voor de ontwikkeling van kinderen.

De aftrap van de stemperiode vond plaats op 29 februari met de installatie van de Senaat in de Openbare Bibliotheek Amsterdam. Presentator was Sipke Jan Bousema. De Senaat bestaat uit twaalf kinderen (in de leeftijd 6 t/m 12 jaar) uit twaalf provincies. Senaatsleden vertegenwoordigen hun provincie tijdens de stemperiode: ze zijn de landelijke spreekbuis van De Nederlandse Kinderjury en schrijven uiteindelijk met elkaar het juryrapport voor de winnende boeken. Ook reikt de Senaat een eigen prijs uit, de Plum van de Senaat. Deze prijs werd vorig jaar voor het eerst uitgereikt en is dusdanig bevallen dat ze voor herhaling vatbaar bleek.

De afgelopen jaren werd de Senaat pas in juni geïnstalleerd, maar om zowel media als kinderen intensiever te betrekken bij De Nederlandse Kinderjury werden de Senaatsleden in 2012 eerder geïnstalleerd,

zodat zij langer de tijd hadden hun leeftijdsgenootjes op te roepen hun stem uit te brengen. Wel werd de stemperiode korter gemaakt. Van 29 februari tot 11 mei 2012 konden kinderen stemmen op hun favoriete boek uit 2011.

Tijdens deze stemperiode reed, net als in de twee jaar daarvoor, de Kinderjury-campagnebus weer door het land. De bus is de 'mobiele' promotor van het belangrijkste doel van de Kinderjury: zo veel mogelijk kinderen kennis te laten nemen van nieuwe kinderboeken en hen aan te zetten tot meer én kritisch lezen. In de bus zijn alle boeken van de Tiplijst (de vijftig titels om kinderen op weg te helpen bij het kiezen van hun favoriete boeken) te vinden. De bus kon gebruikt worden voor interactieve lessen, maar kon door scholen ook geboekt worden inclusief de workshop *Boeken beoordelen*.

Een andere manier waarop de CPNB De Nederlandse Kinderjury in 2012 onder de aandacht bracht was door een grote wervingscampagne te starten op Hyves, het sociaal netwerk dat in 2012 mediapartner was van de Kinderjury. Vanaf 29 februari maakte ieder kind dat lid werd van de Hyves-pagina van De Nederlandse Kinderjury (kinderjury.hyves.nl) kans

Waarin...

- ... de Senaatsleden de hele stemperiode lang in functie waren.
- ... op Hyves de nodige reuring voor de Kinderjury werd gemaakt.
- ... de groen-gele Kinderjurybus opnieuw langs de scholen trok.
- ... Francine Oomen na negen jaar als winaar werd afgelost door Manon Sikkel.

Senaatsleden vergaderden bij sponsor ABN AMRO

op alle titels van de Tiplijst en een auteursbezoek van zijn/haar favoriete auteur. Binnen een dag was het aantal leden van de Hyves-pagina al meer dan verdubbeld.

Op de Hyves-pagina konden de kinderen stemmen via de stemwidget (die ook aan bibliotheken, boekhandels en uitgevers aangeboden werd om op de website te plaatsen), maar er was nog veel meer te vinden, zoals een wekelijkse strip (gemaakt door Moker Ontwerp), redactionele bijdragen van bekende kinderboekenauteurs, leestips en recensies, interviews met

Senaatsleden en prijsvragen. Daarnaast werden op 20 juni de winnaars ook op Hyves bekendgemaakt.

Uiteindelijk brachten ruim 32.000 kinderen hun stem uit op hun favoriete boek – in 2011 waren dit er nog 28.000. De boeken met de meeste stemmen waren in de categorie 6-9 jaar *Fantasia VI* van Geronimo Stilton (De Wakkere Muis), *Mees Kees gaat verhuizen* van Mirjam Oldenhave (Ploegsma), *Spekkie en Sproet en de vreemde ontvoering* van Vivan den Hollander (Ploegsma), *Superdolfje* van Paul van Loon (Leopold) en *Superjuffie* van Janneke Schotveld (Van Holkema & Warendorf). In de

Senaatsleden Luc, Thomas, Sarah Fiore, Noah, Dana en, liggend, Eva

Geronimo Stilton, Paul van Loon, Janneke Schotveld, Manon Sikkel

categorie 10-12 jaar waren de kanshebbers 100% Beverly van Niki Smit (De Fontein), *Dat heb ik weer! (Deel 4)* van Carry Slee (Carry Slee), *Hoe word ik een koppelaar?* van Manon Sikkel (Moon), *Hoe overleef ik de puberteit?* van Francine Oomen (Querido) en *Raveleijn* van Paul van Loon (Leopold).

De winnaars van de Prijs van de Nederlandse Kinderjury werden op 20 juni door de Senaat bekendgemaakt in de foyer van het Amsterdamse theater DeLaMar, in aanwezigheid van de genomineerde auteurs en hun fans. De uitslag bleek een verrassing:

waar Francine Oomen de afgelopen negen jaar met haar *Hoe overleef ik?*-reeks de gedoodverfde winnaar was geweest in de categorie 10 t/m 12 jaar, won dit jaar Manon Sikkel met haar boek *Hoe word ik een koppelaar?* (volgens de mannelijke Senaatsleden 'zeker ook geschikt voor jongens!'). In de categorie 6 t/m 9 jaar won Geronimo Stilton voor de derde keer op rij, nu met *Fantasia VI. De Pluim* van de Senaat ging naar *Superjuffie* van Janneke Schotveld en naar *Raveleijn* van Paul van Loon.

Senaatsleden Heleen, Fleur, Ramin, Bryan, Jort en, liggend, Marieke

ZOMERLEZEN

LINDA. zorgt voor klandizie

De Zomerleescampagne van de CPNB heeft al in diverse gedaanten het licht gezien: van 2006 tot 2009 bestond de actie uit een abri-campagne met bekende Nederlanders, lezend in hun favoriete boek, om te laten zien dat boeken lezen vanzelfsprekend is. In 2010 werd besloten hier niet mee door te gaan, omdat de abri-campagne kostbaar was en juli een maand bleek waarin de boekhandel sowieso al veel klanten trekt. Toch, met in het achterhoofd het idee dat als iets goed gaat, het wellicht ook nóg beter kan, werd in 2011 besloten het Zomerlezen nieuw leven in te blazen. Dit gebeurde middels een samenwerking met Q-music, dat bij het spelletje 'Het Verboden Woord' boekenbonnen en jaarabonnementen op de bibliotheek als prijs inzette. Daarnaast werden 10.000 zwerfboeken verspreid (waarover men een recensie kon schrijven) en werd er opgeroepen een foto in te sturen van je favoriete zomerleesplek. In 2012 kreeg Zomerlezen opnieuw een andere invulling. De CPNB wilde Zomerlezen graag actiever in de boekwinkels positioneren en zo kwam het in overleg met de GAU en KBB tot een promotieactie met het tijdschrift *LINDA*. *LINDA* is een van de sterkste tijdschriftenmerken van Nederland, heeft een oplage van 280.000 exemplaren en wordt gemiddeld door 984.000 mensen gelezen.

Op 17 juli zou *LINDA* no. 96 verschijnen. Dit was de extra dikke zomeruitgave met als thema Vakantie ('Nu even niet'). Het nummer bevatte een leesbijlage met vakantieavonturen (in romanvorm en redactioneel bewerkt) van lezeressen. Impliciet werd in deze editie dus al tot lezen aangezet en was het nummer daarmee een prima kruiwagen voor de Zomerleescampagne. De kern van de campagne was een kortingsbon die op de cover van deze *LINDA* zat geplakt, waarmee klanten bij alle deelnemende boekhandels € 5 korting konden krijgen op één van de 76 geselecteerde toptitels. Boekhandels die geen tijdschriften verkopen, konden ook meedoen: zij konden deze editie van

LINDA bestellen. Afgezien van de vestigingen van Selexyz deden bijna alle boekhandels mee. Voor de online-boekwinkels was het ingewikkeld om mee te doen met een fysieke kortingsbon-actie, maar bol.com besloot deze combinatie toch te maken. Boekhandels konden point of sale-materialen bestellen om aandacht te vragen voor de actie en kregen gratis banners tot hun beschikking. De korting van € 5 werd voor de helft door de uitgevers en voor de helft door de boekhandels betaald.

De CPNB had GAU-leden gevraagd om zelf een titel voor te stellen voor de lijst met toptitels. De lijst omvatte uiteindelijk diverse genres (waaronder literair, koken, spanning, kinderboeken). Deze genres sloten alle goed aan bij de doelgroep: *LINDA* is een blad voor het hele gezin.

Tot en met 31 augustus konden klanten hun kortingsbon inleveren. Tijdens de actie klonken al positieve geluiden uit het boekenvak. Zo mailde Daan van der Valk (H. de Vries Boeken, Haarlem) op de derde dag van de campagne al dat de actie bij hen 'meer dan succesvol' verliep: op de eerste dag waren alle losse *LINDA*'s al verkocht. Uiteindelijk bleek ook uit de cijfers dat de *LINDA*-actie succesvol was geweest. De verkoop van het nummer met de kortingsbon bedroeg 235.000 exemplaren, wat tienduizend exemplaren meer was dan het best verkochte nummer ooit. Daarnaast was de conversie 9%, een percentage waar de CPNB niet ontevreden mee was. En alhoewel 80% van de bonnen naar 20% van de titels ging, was toch duidelijk te zien dat boeken die eigenlijk al een beetje over hun top heen waren, toch weer een zetje kregen.

De bedoeling was vooral om mensen naar de boekhandel te krijgen die daar normaal gesproken niet komen – en dit leek gelukt. Omdat *LINDA* ook op andere plaatsen dan de boekhandel verkocht wordt, zijn mensen van buitenaf gestimuleerd om de weg naar de boekhandel te vinden.

Concentratie op het weekeind

De zesde editie van Manuscripta vond plaats op zaterdag 1 en zondag 2 september. Voor het eerst op zaterdag overdag in plaats van zaterdagavond en zonder een vakdag op de maandag. Door uitgevers werd al langere tijd de wens geuit om de focus op Manuscripta meer te verleggen naar het publiek. Volgens hen ontmoeten boekenvakkers elkaar al geregeld genoeg. Omdat de vakdag van Manuscripta meestal minder bezoekers trok dan de publieksdag, lag de keuze voor twee publieksdagen voor de hand. Beide dagen waren zowel toegankelijk voor publiek, boekenvakkers als media.

Wat ook nieuw was dit jaar op het Amsterdamse Westergasfabriekterrein, was de boekverkoop door uitgevers in hun stands. Uitgevers werd de mogelijkheid geboden hun eigen titels te verkopen, terwijl in de beurshallen geen aparte boekhandel meer stond. In overleg met GAU en Kbb waren hiervoor regels opge-

steld. Zo zou het aanbod beperkt worden tot boeken van auteurs van wie in het najaar een boek zou verschijnen en waren restpartijen niet welkom. Het betrof een 'pilot': de bedoeling was te kijken hoe dit zou bevallen. Of de pilot volgend jaar een vervolg krijgt moet nog worden bekeken.

Weekend van de boekverkoper

Omdat het idee van een dergelijk experiment niet bij alle boekverkopers in goede aarde zou vallen, knoopte de CPNB er een speciale actie voor de boekhandel aan vast. In 2010 was met de campagne Nieuwe Oogst al gebleken dat een vervolgcampagne na Manuscripta cruciaal was om alle tijd, moeite en middelen die in Manuscripta gestoken werden te laten renderen. Om de consument na Manuscripta 2012 massaal naar de boekhandel te krijgen, startte de CPNB een collectieve activatiecampagne, in samenwerking met de Boeken-

MIDT USO TRIP

Jeroen Thijssen, Joost Swarte

bon. De campagne werkte als volgt: vanaf 1 september verstrekte de boekhandel bij iedere aankoop een Boekenbon-actiekaart met een actiecode. Op de website van de Boekenbon kon worden bekeken of de code een winnende code was voor een tegoed van € 100. De klant kreeg in dit geval een digitale Boekenbon met dit tegoed thuisgestuurd. Daarnaast kende de actiekaart een 'altijd prijs'-garantie: bij het volgende bezoek aan de boekhandel gaf de kaart recht op € 2,50 korting op een geselecteerd aantal nieuwe titels. Hiervoor betaalde de boekhandel zelf niets: de korting werd gedragen door de uitgeverijen en het point-of-sale-materiaal voor deze campagne werd verzorgd door de CPNB en Boekenbon, die de campagne gebruikte voor de introductie van de nieuwe Boekenbon-cadeaukaart. De eerste inlevermogelijkheid om deze korting te verzilveren was het weekend van 8 en 9 september en dit weekend werd dan ook tot het Weekend van de Boekverkoper gedoopt.

Niet alleen in de boekhandel werden de Boekenbonnen uitgereikt: ook bezoekers van Manuscripta ontvingen een actiekaart bij de kassa. Zo werden boekhandel en Manuscripta aan elkaar gekoppeld. De programmering van Manuscripta kenmerkte zich dit jaar door workshops: er was veel dat de bezoeker zelf kon doen. Zo kon men zijn of haar kennis testen in een literaire quiz, zelf 'ikjes' leren schrijven, breien met het bekende Noorse brei-duo Arne & Carlos of leren hoe je solliciteert via sociale media.

Uiteraard waren er daarnaast ook de gebruikelijke boekpresentaties, interviews en lezingen. Publiekstrekkingen waren onder anderen Julian Barnes (tevens winnaar van de Europese Literatuurprijs 2012, die op zaterdag werd uitgereikt), Nico Dijkshoorn, Anna Enquist, Oek de Jong, Geert Mak, Tomas Ross, Robert Vuijsje, Maarten van Rossem en voor de signeertafel van Spaanse bestsellerauteur Carlos Ruiz Zafón stonden lange rijen. Programma-onderdelen werden veelal gepresenteerd door auteurs en journalisten, onder wie Arjan Peters, Wim Brands, Harm Ede Botje, Theodor Holman, Joost Zwagerman en Abdelkader Benali. In totaal waren ruim 120 auteurs aanwezig. Het aantal bezoekers liep op tot circa 8.000.

INFO

Campagne

Een week voor Manuscripta viel er bij de boekhandel een blad op de mat, op groot formaat, met dik papier en forse duidelijke letters. *Campagne* stond erop. Omdat de CPNB steeds meer nieuwe campagnes opzet en bestaande campagnes onder haar hoede neemt, besloot ze in de zomer van 2012 om drie maal per jaar een campagnekrant uit te geven, eenvoudigweg genaamd *Campagne*, met daarin informatie over de lopende en komende campagnes, belangrijke (bestel)data en een overzicht van de campagnes in de komende anderhalf jaar. De eerste *Campagne*, verzonden in augustus en vooruitblikkend op het najaar, was er alleen voor de boekhandelaar. Daarbij was het voornemen om het tweede nummer een half jaar later in twee edities uit te brengen, een voor de boekhandel, de ander voor de bibliotheken. Vanuit het boekenvak werd positief gereageerd op dit initiatief. Wordt vervolgd.

FILM BY THE SEA

Publieksprijs powered by CPNB

Film by the Sea is hét filmfestival voor film en literatuur. Met de focus op literatuurverfilmingen onderscheidt Film by the Sea zich van andere filmfestivals in Nederland en Europa. De CPNB verleent sinds 2011 haar naam aan de Film by the Sea Publieksprijs, omdat een goed boek immers vaak ten grondslag ligt aan een goede film. Daarnaast zijn door de nieuwe vormen van media boek en film steeds nauwer met elkaar verbonden.

Op Manuscripta werd al een voorproefje gegeven. Enkele leden van de jury, Jessica Durlacher, Liz Snoijink en Jan van Mersbergen, waren zondag 2 september op het Westergasfabriekterrein aanwezig om de genomineerde films voor de publieksprijs en vakjuryprijs van Film by the Sea te bespreken. De jury bestond verder uit Sonia Herman Dolz, Abdelkader Benali, Jacques van Heijningen, Michiel Romeyn en vaste juryvoorzitter Rinus Ferdinandusse.

Op 21 september werden in Vlissingen de vakju-

ryprijs en de publieksprijs uitgereikt. De vakjuryprijs, de Dioraphte Film- & Literatuur Award, werd toegekend aan *Shadow Dancer* van James Marsh, naar het gelijknamige boek van Tom Bradby (Meulenhoff). *Shadow Dancer* gaat over een jonge Noord-Ierse moeder die gedwongen wordt om te kiezen tussen haar IRA-steunende familie en de Britse geheime dienst die haar probeert te rekruteren.

De Film by the Sea Publieksprijs powered by CPNB (voorheen de CPNB Film- en Literatuur Publieksprijs) ging naar de film *Voor ik doodga* van Ol Parker, naar de gelijknamige roman van Jenny Downham (Atlas Contact). Adjunct-directeur van de CPNB Gijs Schunselaar reikte de publieksprijs uit. Het festival trok in totaal ruim 40.000 bezoekers

Gijs Schunselaar,
Jenny Downham

GOUDEN LIJST

Boeken over en voor 14-jarigen

Daar stond Andy Mulligan met in zijn handen de Gouden Lijst 2012, hem zojuist overhandigd door juryvoorzitter Gerlien van Dalen, directeur van Stichting Lezen. Het was 15 september, de vierde Middag van het Kinderboek in de Openbare Bibliotheek Amsterdam. Andy Mulligan situeerde zijn roman *Trash* op de vuilnisbelt van een derde-wereldstad, Esther Ottens vertaalde het, Gottmer gaf het uit en de Griffeljury droeg het voor als winnaar van de Gouden Lijst, de juryprijs voor boeken voor 12- tot 15-jarigen. 'Het is knap hoe Mulligan hoop biedt zonder de uitzichtloze werkelijkheid van de vuilpikkers al te veel geweld aan te doen. Hij weet de balans perfect te bewaren en moraliseert niet,' tekende de jury op.

De andere Gouden Lijst, die voor oorspronkelijk Nederlandstalig werk, werd toegekend aan Martha Heesen voor haar boek *Bajaar* (Querido). Bij afwezigheid van Heesen nam haar uitgever Bärbel Dorweiler

de prijs in ontvangst. 'Dit mooie, ingetogen, verstilde verhaal, waarin het leven tot stilstand is gekomen in afwachting van die ene brief en waarin Julia groeit naar volwassenheid, is een hoogtepunt in het omvangrijke oeuvre van Martha Heesen.'

De jury onderstreepte het nut van de twee prijzen door een duidelijk onderscheid te maken tussen Nederlandse boeken die vaak wat introspectief van karakter zijn en onderwerpen soms stevig aanzetten en vooral het Angelsaksische aanbod, waarin eerder het avontuur centraal staat.

Er waren eervolle vermeldingen voor *Schaduwliefde* van Ruta Sepetys (Moon, vertaald door Michèle Bernard), *Vango. Tussen hemel en aarde* van Timothée de Fombelle (Querido, vertaald door Eef Gratama) en *De weg van Siobhan Dowd* (Van Goor, vertaald door Tjalling Bos). Aan beide Gouden Lijsten is een bedrag van € 1.500 verbonden.

Andy Mulligan, Bärbel Dorweiler

GRIFFELS Prijzengrossiers

De Griffeljury bestond dit jaar uit bibliotheekadviseur Elly Bart, boekverkoper Menno Daamen, docent Nederlands Patricia van Keulen en recensent Annemarie Terhell. Gerlien van Dalen, directeur van Stichting Lezen, trad op als voorzitter.

Blijkens het juryrapport is de jury op zoek gegaan

naar kwalitatief goede kinderboeken die kinderen aanspreken of zouden kunnen aanspreken. Om vervolgens te concluderen dat zulke boeken nog steeds in ruime mate te vinden zijn.

Op 11 juni werd bekend dat deze jury aan negen boeken een Zilveren Griffel had toegekend. Bij wijze van eervolle vermelding was er voor twaalf titels een Vlag en Wimpel.

Onder toezien van het Jeugdjournaal werden op 24 september de prijzen uitgereikt tijdens het feestelijke Griffeldiner in de North Sea Jazz Club te Amsterdam.

Bij de winnaars van de Zilveren Griffel bevinden zich de nodige grossiers in prijzen. Zo won Bibi Dumon Tak haar vijfde, Sjoerd Kuypers zijn zesde, Edward van de Vendel zijn zevende en Ted van Lieshout maar liefst zijn achtste Zilveren Griffel.

Van de negen Zilveren Griffelboeken waren er acht oorspronkelijk Nederlandstalig en één vertaald uit het Fins. De oorspronkelijk Nederlandstalige titels gingen door voor de Gouden Griffel, op 2 oktober uit te reiken op het Kinderboekenbal.

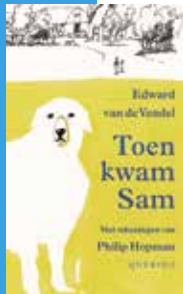
Keepvogel en Kijkvogel
 ...indrukwekkend gelaagd,
 maar transparant...

O rode papaver, boem pats knal!
 ...opnieuw een fantastisch
 spel met taal...

Toen kwam Sam
 ...spannend, serieus en
 gevoelig...

Ik en de rovers
 ...elke bladzijde is een
 feest om te lezen...

Be d
 met een
 Zilveren
 Griffel
 2012

Vuurbom
 ...beklemmend mooie
 jeugdroman...

Mister Orange
 ...bijzonder en effectief...

'Je beste vriendin Anne'
 ...je zou wensen dat het
 niet gebeurd was...

Winterdieren
 ...een parel binnen de
 non-fictie...

Driedelig paard
 ...schrijnend ernstig,
 gevoelig en onbedaarlijk
 geestig...

PENSELEN

Paletten voor buitenlander

De laatste jaren was er door de jury's voor het Zilveren en Gouden Penseel druk uitgeoefend op de CPNB om het Gouden Penseel ook open te stellen voor een tekenaar uit andere taalgebieden. In 2011 bewilligde de CPNB daarin door de juryvoordracht te accepteren om het Gouden Penseel toe te kennen aan de Fransman Blexbolex. Het Penseelreglement werd daarmee buiten werking gesteld. Voor één keer, maar dat was reden genoeg om voor 2012 de prijstoekenning te heroverwegen.

Resultaat daarvan was de introductie in 2012 van Gulden en Zilveren Paletten, prijzen voor de beste buitenlandse tekenaars, naast de Zilveren en Gouden Penseelen, die voortaan weer aan Nederlandse of Vlaamse tekenaars voorbehouden zouden zijn.

Op 28 juni werd bekend dat twee Zilveren Penseelen en één Zilveren Palet waren toegekend. De jury bestond uit bibliothecaris Karen Bertrams, boekverkoper Jolanda Klaassen, journalist en tv-producer Clementine Vrooland, met als voorzitter Annemies Broekgaarden, hoofd Publiek & Educatie van het Rijksmuseum. Aan drie boeken kenden zij bovendien nog

Sieb Posthuma, Kees van Kooten, boven met Kitty Crowther

Een vijver vol inkt
...een feest van een boek...

Kleine Man en God
...een boek waarvan alle pagina's
ingelijst kunnen worden...

Het Muizenhuis.
Sam & Julia
...sterk samenspel tussen
handwerk en fotografie...

Het Dierelirium van
Professor Revillod
...nu al klassiek...

als eervolle vermelding een Vlag en Wimpel toe.

Op 26 september volgde in het Rijksmuseum Amsterdam de ontknoping. Het Zilveren Palet dat eerder toegekend was aan de Franse tekenaar Kitty Crowther voor *Kleine Man en God* (De Eenhoorn) werd omgezet in een Gulden Palet. Het Zilveren Penseel voor *Het Muizenhuis* van Karina Schaapman (Rubinstein) bleef zilver. En Sieb Posthuma won het Gouden Penseel voor zijn illustraties in *Een vijver vol inkt*, een nieuwe bloemlezing uit de kinderversjes van Annie M.G. Schmidt (Querido).

Boekensleutel

En dan was er nog de toekenning van de Boekensleutel. Dat is een speciale prijs die de CPNB in gereedheid heeft liggen voor als een hooggewaardeerd boek buiten de gekende categorieën valt. De Griffeljury en de Penseeljury kunnen in zo'n geval samen een voordracht doen de Boekensleutel toe te kennen. Het is niet overbodig dat hier nog even op te dissen want de onderscheiding is twaalf jaar lang niet toegekend. Nu besloten beide jury's de Boekensleutel toe te kennen aan de oorspronkelijke makers, de vertaler en de uitgever van *Het Dierelirium van Professor Revillod*, een geïllustreerde almanak van de dierenwereld. De oorspronkelijke makers waren Javier Sáez Castán en Miguel Murugarren uit Mexico, de Nederlandse uitgever De Harmonie en de vertaler prof. dr. E.I. Kipping, in wie zonder veel moeite Kees van Kooten te herkennen viel. Door naar eigen voorkeur kop, romp en staart te combineren kan ieder uit 4.096 mogelijkheden de diergaarde van zijn voorkeur samenstellen. 'Wie toe is aan taalspel, humor en nieuwsgierigheid, komt in deze hilarische en unieke almanak zeker aan zijn trekken,' meldden de jury's.

De prijsuitreiking in het Rijksmuseum vormde tegelijk de opening van de expositie *Penselen in het Rijksmuseum*, met originele tekeningen van de prijswinnaars. In de weekends en tijdens de herfstvakantie organiseerde het Rijksmuseum, in het spoor van het thema van de Kinderboekenweek, de speciale kinderkunstworkshop *Ik ga op reis en neem mee...*, een reis door de wereld van het Rijksmuseum. De expositie liep tot en met 26 november.

50

KINDERBOEKENWEEK

Hallo wereld!

In de geleidelijk krimpende markt waar we de laatste jaren getuige van zijn, vormen kinderboeken een uitzondering. Of het nu komt door kinderkoopkracht of door vrijgevigheid bij ouders en grootouders, feit is dat de kinderboeken niet even hard meekrimpen. In de 58ste Kinderboekenweek was de meest opvallende trend de stijging van de gemiddelde prijs per verkocht exemplaar. Bij een krimp van 1% in aantallen vertoonden de verkoop van kinder- en jeugdboeken in die twee cruciale oktoberweken een stijging van 4,5% in euro's. En dat afgezet tegen een gelijktijdige omzetzijding van 2,7% in de totale markt. Het goed gemikte verschijningsmoment van het volwassen geprijsde *Nederland* van Charlotte Dematons (Lemniscaat € 24,50) zal zeker de omzetzijding mee-veroorzaakt hebben. Het marktaandeel van het kinderboek steeg van 15% naar 27% tijdens de eerste en 25% in de tweede week van de Kinderboekenweek.

Geen wonder dat boekwinkels en bibliotheken zich tevreden toonden. Het thema *Hallo wereld!*, de daarbij gekozen thematitels, het geschenk *Het Akropolis genootschap en de slag om bladzijde 37* van Tosca Menten, het prentenboek *Hallo* van illustrator Fleur van der Weel en auteur Edward van de Vendel, het waren evenzovele ingrediënten van een geslaagde

Waarin...

- ... kinderen massaal afkwamen op het geschenk van Tosca Menten.
- ... het thema *Hallo wereld!* via *Kinderen voor kinderen* tot een platina cd werd.
- ... My Book Buddy geld bijeenbracht voor schoolbiebs in derde wereldlanden.
- ... ABN AMRO zwerfboeken ophaalde voor kansarme kinderen in eigen land.

campagne. Kritiek concentreerde zich op het prentenboek dat door een deel van de boekverkopers wat somber gevonden werd, maar dat desondanks vlot van de hand ging. Voor de matige recensies die het geschenk ten deel vielen, haalden de boekverkopers

	2.650 exx.	389.200 exx.
11.000 exx.		
52.750 exx.		
158.250 exx.		
		238.250 exx.

Het Grenzeloos Kinderboekenbal

Pop-up postzegel

de schouders op – de kinderen wilden het nieuwe boek van Tosca Menten maar wat graag hebben. Daar kwam nog bij dat het geschenk voor kinderen tot en met 12 jaar tegelijk een gratis toegangsbewijs was voor het Museum van Volkenkunde in Leiden, het Afrika Museum in Berg en Dal of het Tropenmuseum in Amsterdam. Op zondag 14 oktober zorgden deze musea voor een feestelijk besluit van de Kinderboekenweek, waarbij het Kinderboekenmuseum in Den Haag aansloot.

Dankzij het thema *Hallo wereld!* bleek een magnifieke verbreding van de campagne mogelijk. Van campagnethema werd het ook de titel van een lied van *Kinderen voor kinderen*, van de hand van muziekproducer Tjeerd Oosterhuis en schrijver Sjoerd Kuiper. De clip van dat lied werd tijdens de actieperiode maar liefst 2 miljoen maal bekeken op YouTube. Ook de jaarlijkse *Kinderen voor kinderen*-cd werd *Hallo wereld!* gedoopt en groeide, tussen Ilse Delange en Mumford & Sons, uit tot de zesde best verkochte cd van het jaar. De cd verwierf de platina-status voor 50.000 verkochte exemplaren.

Ook werd *Hallo wereld!* ingezet ten behoeve van My Book Buddy, de organisatie die al in elf derde wereldlanden schoolbibliotheken opzet. Dat betekende dat

ook de Kinderboekenweek actieterrein werd voor My Book Buddy. Scholen en kinderen werden opgeroepen om geld in te zamelen, bijvoorbeeld via voorleesmarathons. Na afloop van de Kinderboekenweek liep de actie op televisie nog vier weken door. Honderden scholen sprongen er op in en dat resulteerde in een opbrengst van ruim € 105.000 voor nieuwe boeken, boekenkasten, boekentasjes en trainingen voor leerkrachten.

Op dinsdagavond 2 oktober bood het Muziekgebouw aan 't IJ te Amsterdam onderdak aan het Het Grenzeloos Kinderboekenbal. Kinderen voor Kinderen brachten het *Hallo wereld!*-lied ten gehore en Bibi Dumon Tak bleek de winnaar van de Gouden Griffel met haar boek *Winterdieren (Querido)*. Diewertje Blok presenteerde. *NOS Jeugdjournaal*, *RTL Nieuws*, *Nieuwsuur*, *Editie.nl*, *Koffietijd* en *AT5 Basta* maakten Kinderboekenbal-items voor tv.

Sponsor ABN AMRO

Net als vorig jaar droeg ABN AMRO tijdens de Kinderboekenweek een zwerfboekenactie bij, in samenwerking met het Nationaal Fonds Kinderhulp. Doel van de actie is om kinderboeken binnen het bereik te brengen van kinderen voor wie lezen niet zo vanzelf-

sprekend is. Als kick-off overhandigde bestuursvoorzitter Gerrit Zalm 500 boeken aan de oprichters van de Voedselbank Nederland. In alle ABN AMRO-filialen kon het publiek gestickerde zwerfboeken achterlaten. De verschijning van de jaarlijkse *Kinderboekenmolen* werd gestaakt; in plaats daarvan kwam er een heuse *Kinderboekenkrant*: 24 pagina's A3, bestemd voor kinderen in de groepen 3 tot en met 8.

PostNL kwam op 8 oktober met een speciale pop-up Kinderboekenweekpostzegel, een primeur in de wereld. De emissie bestond uit een velletje met twee postzegels van € 2,50 met daarop beelden uit het Kinderboekenweek-prentenboek *Hallo* van Fleur van der Weel en Edward van de Vendel.

Boekhandelaren die het geschenk afnamen, konden hun exemplaren laten voorzien van een gepersonaliseerde buikband. Naast de boodschap van de afnemer werden de buikbanden voorzien van een code; vijf codes gaven recht op een gezinsreis voor vier personen, aangeboden door Pharos.

Net als voor de Boekenweek werd voor de Kinderboekenweek een meerjarige campagnestijl ontwikkeld, deze op basis van Het Boekenmanneltje.

De lessuggesties werden *snappier* gemaakt, ze werden omgebouwd van een geniete brochure naar een map met daarin losse vellen in kleur.

De duur van de Kinderboekenweek werd met één dag verlengd, zodat ook zondag 14 oktober meegenomen kon worden.

Dieuwertje Blok, Bibi Dumon Tak

MAAND VAN DE GESCHIEDENIS

De CPNB haakt in

De Maand van de Geschiedenis is al jaren een begrip in Nederland. Oorspronkelijke initiatiefnemer was Anno, het promotiebureau voor Nederlandse geschiedenis, de voorloper van wijlen het Nationaal Historisch Museum. Partners waren het Rijksmuseum, het Overleg Provinciale Erfgoedinstellingen Nederland, de Nederlandse Museumvereniging, *de Volkskrant*, *Historisch Nieuwsblad*, *Andere Tijden*, en het online-geschiedenismagazine *Historiek*. Vanaf 2012 kan ook de CPNB aan dit rijtje worden toegevoegd: de CPNB sloot zich afgelopen jaar aan bij de campagne om de nadruk te leggen op historische boeken.

Op 28 september werd de Maand van de Geschiedenis afgetrapt in het Nederlands Openluchtmuseum met lezingen, films en debatten. Gedurende de maand waren er in het hele land speciale tentoonstellingen, (kinder)activiteiten, open dagen, rondleidingen, wandelingen en nog veel meer. Daarnaast was er in de media volop aandacht. Ook hadden diverse historische websites speciale dossiers samengesteld over het thema van de Maand: Arm & Rijk.

De CPNB ondersteunde de Maand met het genereren van free publicity en het verzorgen van een promotiepakket voor boekhandel en bibliotheek. Dit pro-

motiepakket, dat gratis beschikbaar werd gesteld, bevatte een programmakrant met 25 thematitels over het onderwerp Arm & Rijk, plus de keuze van Maarten van Rossem, Geert Mak, Nelleke Noordervliet en Suzanna Jansen. Daarnaast bevatte het pakket een banner en posters van de Maand van de Geschiedenis en werden banners in verschillende formaten klaargezet om te downloaden.

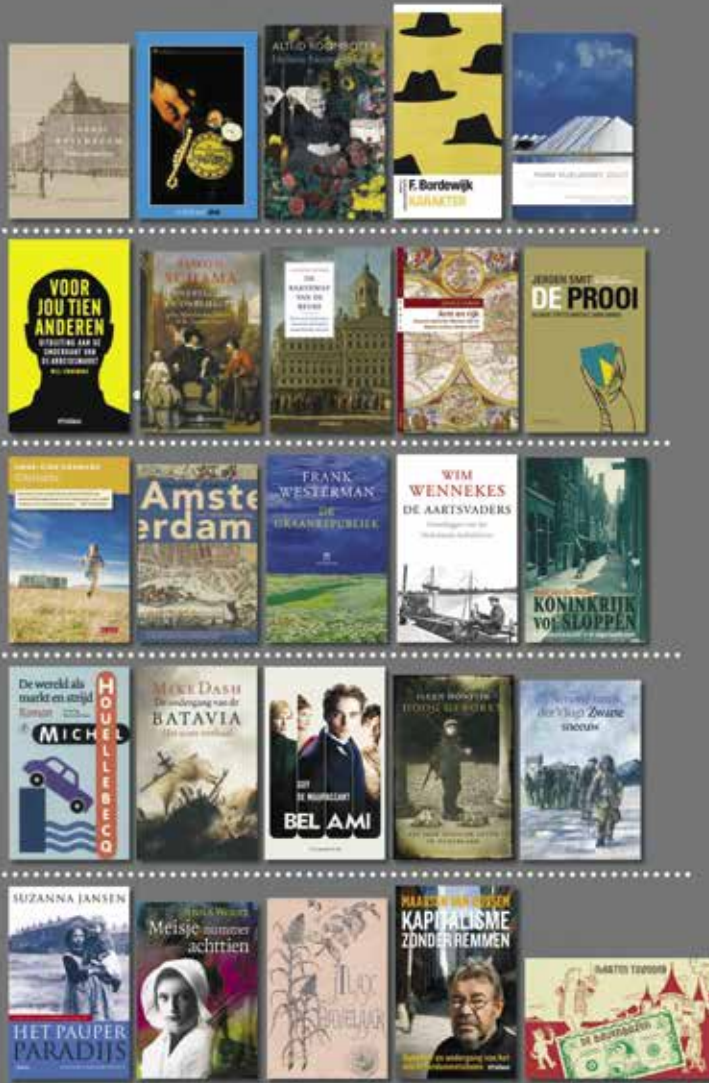
Ook verzorgde de CPNB in samenwerking met het *Historisch Nieuwsblad* een exclusief aanbod voor de bibliotheken: zij konden hun leden een kortlopend abonnement aanbieden op drie nummers van het *Historisch Nieuwsblad*, inclusief het essay voor de Maand van de Geschiedenis *Wat een held!* van Martin Sommer (winkelprijs € 9,50). Bibliotheken konden gratis leaflets bestellen om hun leden hierop te wijzen.

Vanwege de Kinderboekenweek lag de focus op de Maand van de Geschiedenis bij de CPNB op de laatste twee weken. In zijn geheel duurde de Maand van 28 september tot en met 27 oktober.

Op die 27ste oktober werd de Maand van de Geschiedenis afgesloten met de Nacht van de Geschiedenis in het bijna-gerenoveerde Rijksmuseum. Bij die gelegenheid werd ook de Libris Geschiedenis Prijs uitgereikt. Deze ging naar Bart van der Boom voor zijn boek *'Wij weten niets van hun lot'*, over de mate waarin Nederlanders tijdens de Tweede Wereldoorlog op de hoogte hadden kunnen zijn van de Holocaust. Aan de hand van 170 dagboeken van zeer uiteenlopende Nederlanders construeert en analyseert Bart van der Boom wat men destijds hoorde, dacht en wist. Verder stond ook de Nacht van de Geschiedenis weer bol van de historische lezingen, debatten en interviews. Daarna kon er tot diep in de nacht gedanst worden.

maand
van de
geschie...
...denis

25 boeken over
Arm & Rijk

NS PUBLIEKSPRIJS

Tonio Boek van het Jaar

Op de zaterdag van Manuscripta, 1 september, begon het allemaal. In het MC Theater op het Amsterdamse Westergasfabriekterrein werden de genomineerden bekendgemaakt en werden de 275 kernjuryleden, die een afspiegeling van het Nederlandse lezerspubliek vormen, geïnstalleerd. De genomineerde titels waren *En dan nog iets* van Paulien Cornelisse (Atlas Contact), *Tonio* van A.F.Th. van der Heijden (De Bezige Bij), *De Lance factor* van Mart Smeets (Nieuw Amsterdam), *Tegenlicht* van Esther Verhoef (Anthos), *Noorderlicht* van Suzanne Vermeer

(A.W. Bruna) en *In mijn dromen* van Simone van der Vlugt (Anthos). Presentatrice Karin de Groot hield met de aanwezige auteurs een kort interview. Tijdens de stemperiode (van 1 september t/m 15 oktober) kon het Nederlandse publiek op één van deze zes titels stemmen via nspublieksprijs.nl, via gratis stemwidgets op de sites van boekhandel en bibliotheek of, en deze mogelijkheid bestond dit jaar voor het eerst, via sms. Door 'Boek' <spatie> 'titel' naar 2255 te sms'en, kon men een stem uitbrengen op het boek van zijn of haar keuze.

Na het overweldigende bereik van de NS Publieksprijs in 2011 hoopte de CPNB dit jaar opnieuw veel stemmen binnen te halen. Net als in 2011 kwamen er voor boekhandel en bibliotheek gepersonaliseerde boekenleggers beschikbaar, zodat deze klanten en leden naar hun eigen website konden leiden, waar ze via een stemwijdget konden stemmen. Ook konden boekhandels en bibliotheken een korte film downloaden waarin de genomineerde titels werden geïntroduceerd. Daarnaast produceerde de CPNB een promotiepakket met onder meer topkaarten voor op de pc die ingericht was als stemcomputer, hangkaarten en affiches met QR-code, zodat bezoekers in boekhandel en bibliotheek ook direct mobiel konden stemmen. Stemmers konden prijzen winnen: een jaar lang wekelijks een boek ter waarde van € 20 uitkiezen in de boekwinkel als hoofdprijs, als tweede prijs waren er voor tien stemmers twee NS Dagkaarten en een Boekenbon van € 20 en als derde prijs voor vijftig stemmers een NS Dagkaart en een Boekenbon van € 10. Los van dit alles loofde de CPNB nog een prijs uit voor de intermediairs: de boekhandel of bibliotheek die de meeste stemmen binnenhaalde, maakte kans op een retourticket Antwerpen met NS.

Ontknoping plus

Op 15 oktober verzamelden auteurs, uitgevers en fans zich in de Posthoornkerk aan de Haarlemmerstraat in Amsterdam. Eerst zou een diner plaatsvinden, waarna de media zouden arriveren voor het moment van de bekendmaking en uitreiking van de NS Publieksprijs. Nieuw dit jaar was dat er tot een half uur voor de uitreiking gestemd kon worden.

Vlak voor aanvang van het diner gaf genomineerde Mart Smeets aan een mededeling te willen doen. Enkele dagen tevoren had het Amerikaanse anti-dopinginstituut USADA haar langverwachte onderzoeksrapport gepubliceerd met daarin verklaringen onder ede van 26 personen met betrekking tot het dopingnetwerk rond Lance Armstrong. Smeets besloot daarom zijn boek, *De Lance factor*, een lovend portret van de wielrenner, terug te trekken uit de lijst met nominaties. 'Ik heb dit boek 3 jaar geleden geschre-

Karin de Groot, Eppo van Nispen, Mareike Viebahn

ven vanuit mijn werkelijkheid. De waarheid heeft mijn werkelijkheid inmiddels ingehaald,' aldus Smeets. Zo haalde de NS Publieksprijs nog vóór de definitieve uitreiking al het nieuws.

Na Smeets' speech werd er gegeten en tussen de gangen door sprak Karin de Groot met auteurs en liet fans aan het woord. Een jazzensemble zorgde voor achtergrondmuziek.

70.000 stemmers

Vervolgens was het tijd om de winnaar bekend te maken. 70.000 mensen hadden hun stem uitgebracht, 4.000 meer dan het jaar daarvoor, en met 39,7% van deze stemmen bleek *Tonio* van A.F.Th. van der Heijden het winnende boek te zijn geworden. *Tonio* mag dus de titel Boek van het Jaar 2012 dragen. Directievoorzitter van NS Reizigers Ingrid Thijssen overhandigde de prijs, een sculptuur van Jeroen Henneman, een geldbedrag van € 7.500 en een NS Altijd Vrij 1ste klas-abonnement, aan Van der Heijdens vrouw Mirjam Rotenstreich. Van

der Heijden zelf volgde de uitreiking via Skype, omdat hij sinds de dood van zijn zoon verkiest de openbaarheid te mijden.

In *Tonio* graaft de schrijver diep in zijn herinnering na het plotselinge overlijden van zijn 21-jarige zoon Tonio. Hij wordt voortgedreven door twee dwingende vragen: wat gebeurde er met Tonio in de laatste uren en dagen voorafgaand aan de ramp, en hoe kon dit verkeersongeval plaatsvinden? Het boek vormt de neerslag van die zoektocht die leidt langs verschillende ooggetuigen, vrienden, politiemensen, artsen en het mysterieuze

meisje Jenny. Een nauwgezette reconstructie van een jongensleven en een radeloze queeste naar zin en betekenis.

Kernjurylid Mareike Viebahn bleek van al haar medejuryleden de meeste stemmen geworven te hebben en werd benoemd tot Leesambassadeur 2012.

De NS Publieksprijs wordt sinds 2001 gesponsord door NS. Maar liefst 75% van de reizigers leest in de trein, wat NS en lezen een logische combinatie maakt.

Mart Smeets trok zijn kandidatuur in

Ingrid Thijssen, directievoorzitter NS Reizigers, Mirjam Rotenstreich

BUREAU

Wie is wie bij de CPNB?

In 2012 was de gemiddelde bezetting van het CPNB-bureau 29,9 fte (in 2011 28). Ultimo 2012 waren er 35 werknemers in dienst, waarvan 15 parttimers (in 2011 respectievelijk 38 en 19).

Op dat moment was er één vacature. Omdat de samenwerking met zowel het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs steeds inniger wordt, zal bij het vervullen van die vacature geselecteerd worden op expertise op het terrein van educatie.

De ruimte die door personeelsverloop ontstaat is ook in 2012 weer benut voor de inzet van jeugdige medewerkers. De gemiddelde leeftijd van de medewerkers liep dan ook maar weinig op, van 35,6 vorig jaar naar 35,8 jaar. Tegelijk steeg de gemiddelde diensttijd van 4 jaar en 2 maanden naar 4 jaar en 8 maanden.

De in 2011 ingezette organisatieverandering heeft gedurende 2012 haar bedding gekregen. De organisatie van de CPNB kenmerkt zich door een zogenoemde D-structuur. De medewerkers zijn ondergebracht in de volgende afdelingen:

- **Dromen** (strategie en beleid)
- **Denken** (jaarplanning)
- **Duiden** (onderzoek)
- **Delen** (pers, marketing, communicatie, klantbeheer)
- **Dynamiek** (evenementen, educatie en campagneversterking)
- **Dokken** (financiën en control)
- **Duwen** (faciliteiten).

De deskundigheid van de medewerkers wordt

bevorderd door cursussen buiten de deur en personeelsbijeenkomsten met gastsprekers in huis. Wanneer de CPNB evenementen buiten de deur organiseert, plegen alle medewerkers daarbij breeduit ingezet te worden. Dit jaar tijdens de Boekenweek werd die inzet aangevuld met een eendaagse stage in boekwinkels.

Het hr-management wordt waargenomen door extern hr-adviseur Wouter Verhoof.

Maarten Rademaker was werkzaam als adviseur op het gebied van retailmarketing.

In 2012 verlieten Oane Bijlsma, Maartje Bolt en Thijs Luijf de CPNB. Nieuwe medewerkers waren Ruben Beekmans, Lidy van Kleef en Iris Piers.

Susan Potgieter en Anne van den Hoogen vervulden tijdelijke dienstverbanden.

Stage liepen Jiska van den Berg (Literatuurwetenschap, Universiteit Leiden), Carmen Bohncke (Engelse Taal en Cultuur, Vrije Universiteit, Amsterdam), Myrthe van Dongen (Literatuurwetenschap, Universiteit Utrecht), Susan Potgieter (Algemene Taalwetenschap, Universiteit Utrecht), Fardau Verschuren (Media, Informatie en Communicatie, Hogeschool van Amsterdam) en Mathijs Werring (Communicatie en Media, Hogeschool InHolland, Rotterdam).

Bureaubezetting per 1 januari 2013

Aafke Komen
Dynamiek, evenementen en
campagne-versterking

Bauke Hondema
Delen, productiebegeleider

Bianca de Groot
Delen, klantenservice

Chantal van den Burg
Dynamiek, evenementen en
campagne-versterking

Charissa Wierdsma
Delen, sponsorwerving en
corporate pr

**Eppo van Nispen tot
Sevenaer**
Directeur

Esther Scholten
Hoofd Denken

Ezra Homan
Dynamiek, evenementen en
campagne-versterking

Floor Coenen
Duwen, directie-secretaresse

Francien Jonge Poerink
Hoofd Dynamiek

Gijs Schunselaar
Adjunct-directeur, hoofd Delen

Heleen Tersteeg
Hoofd Duiden, onderzoek en
advies

Henk van der Does
Duwen, algemeen medewerker

Iris Piers
Dynamiek, evenementen en
campagne-versterking

Joke de Witte
Hoofd Dokken

Leo Huberts
Dokken, financiële administratie

Lidy van Kleef
Dynamiek, evenementen en
campagne-versterking

Man Ting Ko
Dokken, financiële administratie

Mariska de Groot
Delen, accountcoördinator,
klantenservice

Mark Hemels
Delen, webredacteur

Marte Schallenberg
Delen, medewerker marketing en
communicatie

Mascha Ravelli
Delen, reclamecoördinator

Matthijs van der Meer
Delen, marketeer

Maud Aarsen
Delen, persvoorlichter

Mignon Visser
Dokken, orderadministratie,
webredactie

Noor Wentholt
Duwen, receptioniste

Peter Rosendaal
Delen, persvoorlichter

Quintus Bosch
Delen, marketeer

Roelien Heldt
Dokken, coördinator
gegevensbeheer

Ruben Beekmans
Delen, medewerker marketing en
communicatie

Ruben Bruinink
Dokken, financiële administratie

Sharon Ullers
Dynamiek, evenementen en
campagne-versterking

Victor Zwaan
Delen, coördinator ICT en
onlineproducties

Wietske Beenen
Duwen, chef de bureau

Willy Ketting
Duwen, receptioniste

DE BEST VERZORGDE BOEKEN

Terug in het Stedelijk

In de 57ste Best Verzorgde Boekenjury namen zitting Jan de Boer (Studio Jan de Boer, Amsterdam), designhistoricus Frederike Huygen, Fokko Tamminga (Drukkerij ANDO, Den Haag) en Astrid Vorstermans (uitgeverij Valiz, Amsterdam). Uit 338 inzendingen stelden zij de dertig boeken tellende selectie Best Verzorgde Boeken van 2011 samen. Die selectie was de Nederlandse inzending naar de mondiale boeken-schoonheidswedstrijd *Schönste Bücher aus aller Welt* in Leipzig. Daar vielen drie boeken in de prijzen. Een zilveren medaille verwierf *Utilité*, een project van Ellen Korth dat gewijd was aan de herleeftde belangstelling in de fijne naaldkunsten. Ze gaf het boek in eigen beheer uit, vormgegeven door de Haagse ontwerper -SYB-. De Haagse academiestudent Pieter van den Boogert volgde voor zijn eindexamenproject *What we wear* de kringloop van kleding via Bangladesh, ons land en Ghana. Ontwerper Teun van der Heijden van Heijdens Karwei goot het in de vorm van een reusachtige leporello en Keff & Dassing Publishing gaf het uit: bronzen medaille. En dan was er nog een eervolle vermelding voor *Gomorrah Girl* van de Italiaanse fotograaf Valerio Spada, eveneens ontworpen door -SYB-. De zichtbaarheid van de Best Verzorgde Boeken in

het buitenland werd aanzienlijk verbeterd door *The Best of Dutch Book Design*, een initiatief van Prensela – Nederlands Instituut voor Design en Mode. Dat is een handzame reizende expositie die veertig Best Verzorgde Boeken bevat, compleet met inrichting, ontworpen door Studio Laurens van Wieringen. Ook BNO/Pictoright, het Nederlands Letterenfonds en SICA participeerden in het project. In het najaar was *The Best of Dutch Book Design* te zien op de universiteit van Izmir, op de boekenbeurs van Istanbul en in de Dutch Design Workspace in Mumbai.

Na een overbruggingsperiode van acht jaar keerde op 15 oktober de jaarlijkse openingsexpositie terug in het Stedelijk Museum Amsterdam, drie weken na de opening van het nieuwe museum. Die dag werd ook de jaarlijkse tweetalige catalogus gepresenteerd, ditmaal ontworpen door Janna en Hilde Meeus (Meeusontwerpt).

De Best Verzorgde Boeken 2012 werd mogelijk gemaakt door papierleverancier Antalis, collectieve rechtenorganisatie BNO/Pictoright en L. van Heek Textiles, fabrikant van bandmateriaal. In de organiserende Stichting De Best Verzorgde Boeken werkt de CPNB samen met ontwerpersorganisatie BNO en de Grafische Cultuurstichting.

SCHRIJFWEDSTRIJD

Talent voor taal?

Schrijf je verhaal!

Op 7 september werd door Arthur Japin, Zarayda Groenhart en musicalster Jim Bakkum in de Openbare Bibliotheek Amsterdam de aftrap gegeven van de eerste editie van een grootse schrijfwedstrijd voor jongeren: *Talent voor taal? Schrijf je verhaal!* De schrijfwedstrijd is gebaseerd op het Britse concept *Wicked Young Writers Award*, een succesvol initiatief in Londen waarbij jongeren op een laagdrempelige manier worden aangemoedigd om hun schrijftalent te ontwikkelen. De CPNB organiseerde deze eerste Nederlandse editie in samenwerking met Stichting Lezen & Schrijven en Joop van den Ende Theaterproducties, producent van de musical *Wicked*.

Het thema van de schrijfwedstrijd was ontleend aan *Wicked* en luidde: 'Niets is wat het lijkt'. De populaire musical gaat over anders zijn dan anderen, niet begrepen worden en je een buitenbeentje voelen. Een herkenbaar thema voor veel jongeren.

Jongeren van 12 t/m 18 jaar konden van 7 september t/m 7 oktober inzenden. De jury, onder voorzitter-

schap van Arthur Japin en verder bestaande uit Zarayda Groenhart en Daphne Deckers, koos uit tien inzendingen die door een comité van deskundigen voorgeselecteerd waren, het winnende verhaal, wat niet langer dan 600 woorden mocht zijn. De prijs voor het winnende verhaal zou een uitje zijn met de hele klas naar de musical *Wicked* en een ontmoeting met de cast, waaronder hoofdrolspeler Jim Bakkum. De bekendmaking van de winnaar vond plaats op 30 oktober in het decor van *Wicked* in het AFAS Circus-theater te Den Haag met prinses Laurentien als eregast. Uit naam van Stichting Lezen & Schrijven – de stichting waarvan zij initiatiefnemer en voorzitter is – vertelde zij over het belang van lezen en schrijven. Ook was er een optreden van *Wicked*-hoofdrolspeelster Renée van Wegberg, zij zong een nummer uit de musical.

Vervolgens lazen de juryleden de juryrapporten voor en werd de uiteindelijke winnares bekendgemaakt: de achttienjarige vwo-er Vera Zwerper uit Friesland. *Wicked*-hoofdrolspeler Jim Bakkum reikte de prijs

aan haar uit. Volgens de jury gaf haar verhaal *De eiland* 'blijk van een rijke en beeldende fantasie. (...) Een prachtig verhaal van literair niveau dat je laat visualiseren en nadenken.'

Op de tweede plek eindigde havist Sharonne Bos en op de derde plek Annabel van Oort, eveneens havo-leerling. In totaal waren er 1.655 inzendingen binnengekomen. Hiermee is de kersverse schrijfwedstrijd de grootste binnen de leeftijdscategorie 12 t/m 18 jaar. De inzendingen kwamen uit alle hoeken van Nederland en ieder schooltype was vertegenwoordigd.

Een op de zeven vijftienjarigen in Nederland heeft moeite met schrijven en lezen. *Talent voor taal? Schrijf je verhaal!* wilde alle jongeren bereiken, van jongeren die moeite hebben met schrijven tot getalenteerde auteurs in de dop. Met 1.655 zulke diverse inzendingen is deze schrijfwedstrijd een flinke stap in de goede richting geweest.

talent voor taal

Jim Bakkum, Renée van Wegberg, Prinses Laurentien, de drie prijswinnaars, Zarayda Groenhart, Arthur Japin

NEDERLAND LEEST

Wie dit leest is slecht

De hele maand november gaven openbare bibliotheken aan hun leden een exemplaar cadeau van Willem Frederik Hermans' roman *De donkere kamer van Damokles*. En dat vergezeld van de uitnodiging om met elkaar over het boek in gesprek te gaan. De roman die aldus centraal stond in Nederland Leest, de grootste leesbevorderingscampagne van ons land, is een echte klassieker, nog steeds een van de meest gelezen boeken in het voortgezet onderwijs. Het boek verscheen in 1958, werd vijf jaar later door Fons Rademakers verfilmd en groeide uit tot een *steady seller*. Het boek biedt een visie op oorlog, verzet en moraliteit die in de tijd dat het verscheen omstreden was maar die ons nog steeds aanspreekt. Is het niet om de antwoorden die het geeft, dan wel om de vragen die het stelt.

Dit element pikte reclamebureau KesselsKramer er dan ook uit als kapstok voor Nederland Leest. De edities die weggegeven werden in de openbare bibliotheek en in het onderwijs werden uitgerust met een rood en een groen omslag. Het rode omslag werd voorzien van een buikband met 'wie dit leest is slecht' en het groene omslag idem dito met 'wie dit leest is goed'. De reclamematerialen daaromheen – tot en met koffiebekers, memoblocs en de vuistdikke

grootlettereditie – trokken deze lijn door, waarmee de deur naar discussies over de inhoud van het boek wijdopen werd gezet. Op de achterzijde van de buikbandjes konden bibliotheken hun eigen boodschap kwijt.

Claudia de Breij werd bereid gevonden over *De donkere kamer van Damokles* een Lofrede te schrijven. Philip Freriks trad opnieuw op als Nederlands Leest-ambassadeur. En voor de luxe boekhandelseditie van het boek, ontworpen door Studio Ron van Roon, brachten drie bijdragen van jonge auteurs – Christiaan Weijts, Corine Koole en het filosofenduo Frank & Maarten Meester – het boek naar 2012.

Zoon Ruprecht Hermans

Om de communicatie te vergemakkelijken werd de duur van Nederland Leest gelijkgelegd met de maand november. Op de laatste zondag van oktober wijdde *Andere tijden* een aflevering aan de sappige geschiedenis van Fons Rademakers' Damoklesverfilming *Als twee druppels water*. Biermagnaat Freddy Heineken financierde die film, zag goedkeurend toe hoe zijn vriendin Nan Los de vrouwelijke hoofdrol speelde, speelde zelf een bijrolletje en liet de film in de kluis

10.308 exx.

73.250 exx.

626.830 exx.
(bibliotheek- + scholiereneditie)

Waarin...

- ... *De donkere kamer van Damokles* centraal stond in de grootste leesbevorderingscampagne van Nederland.
- ... de ene helft van de biebleden goed was en de andere helft slecht.
- ... scholieren animatiefilmpjes en raps maakten over hoofdpersoon Henri Osewoudt.
- ... de vraag 'wat zou jij doen' onontkoombaar was.

7.280 exx.

opbergen toen Nan Los zijn ex-vriendin geworden was. Op donderdag 1 november maakte een groep genodigden in het centrum van Den Haag een rit met de blauwe tram. Die blauwe tram had rond 1940 in Voorschoten bij hoofdpersoon Henri Osewoudt door de straat gereden. Op het plein naast de Grote Kerk las Claudia de Breij haar Lofrede voor, vertelde Victor Löw over de aankomende toneelbewerking van het boek en overhandigden zij gezamenlijk de eerste exemplaren aan zoon Ruprecht Hermans. Op vrijdag 9 november opende Thom Hoffman in het Nederlands Fotomuseum in Rotterdam de expositie *De donkere kamer van Hermans*. Daar was een selectie uit het eigen fotowerk van de schrijver te zien, die al vanaf zijn zeventiende een enthousiast en kundig fotograaf geweest was. Op vertoon van een *Damokles*-boek gaf het museum het tweede kaartje gratis. Tot en met 13 januari. Op dinsdag 13 november om 13 uur was het tijd voor

Nederland Leest Live!, de interactieve literaire talkshow vanuit de Openbare Bibliotheek Amsterdam. Middellbare scholieren uit het hele land hadden op allerlei manieren gereageerd op het boek en een keuze uit die reacties was in de uitzending te zien. Van filmpjes tot liedjes, van fotocollages tot raps. Pieter Steinz en Ernest van der Kwast verleenden hun medewerking. Arjen Lubach presenteerde. Precies om 13.45 uur was *Nederland Leest Live!* het meest besproken onderwerp op Twitter. Een uur springlevende internettelevisie dus, een productie van de CPNB en Stichting Lezen in samenwerking met de OBA. 'Wat zou jij doen?' Die vraag stond centraal in vijf verborgen-camerafilmpjes die bibliotheken vanaf 19 november op hun site konden plaatsen met een link naar watzoujijdoen.nederlandleest.nl. Daar konden de bezoekers hun antwoorden kwijt. *De Volkskrant*, het *AD*, *Het Parool* en *Trouw* plaatsten de filmpjes als banners op hun homepage.

Carmen Wijnen, Philip Freriks

Thom Hoffman in het Nederlands Fotomuseum

Overall in het land organiseerden bibliotheken kleinere en grotere evenementen rondom Hermans' boek. Voor een bijzondere invulling zorgde de bibliotheek in Alkmaar, die twee rechters bereid vond een vonnis uit te spreken over Henri Osewoudt. Onweersproken is dat Osewoudt dodelijke slachtoffers gemaakt heeft. Maar zijn er verzachtende omstandigheden en hoeveel gewicht leggen deze in de schaal? De campagne werd op vrijdag 30 november afgesloten met het publieke debat *Nederland Leest, Nederland Praat* op het Spui in Amsterdam. Onder leiding van Frank en Maarten Meester, Joost Hoebink van het Nederlands Debat Instituut en Philip Freriks vlogen een 'rode' en een 'groene' tribune elkaar in de haren over drie stellingen. Stelling 1: Goed en slecht zijn altijd anders in oorlogstijd. Stelling 2: Vrije wil bestaat niet. Stelling 3: Er zitten geen helden in generatie Z. Bibliotheken konden debaters die zich bij lokale discussieavonden door hun behendigheid onderscheiden hadden, naar dit debat afvaardigen. Van hen werd Carmen Wijnen uit Den Bosch uitgekozen tot Beste Debater van Nederland Leest 2012. Alles onder

het toezien oog van een Amsterdams Lieverdje met een *Damokles*-boek in de hand – het echte Lieverdje was toevallig in reparatie.

De reacties van de openbare bibliotheken waren over het algemeen positief. Gewaardeerd wordt dat *Nederland Leest* steeds interactiever en meer *tailormade* wordt. De *benefits* voor de bibliotheken zijn eerder *corporate* dan operationeel. Zo gaf bij een enquête slechts 11% van de bibliotheken aan dat in november het aantal uitleningen omhoog ging.

KOOKBOEKEN7DAAGSE

CPNB brengt *Genot*

Sinds 2010 bestaat er een Kookboeken7daagse, als een initiatief van de organisatie van het Kookboek van het Jaar. In 2012 besloot de CPNB bij de Kookboeken7daagse aan te haken. Kookboeken zijn populairder dan ooit, relatief crisisbestendig en weinig gevoelig voor prijserosie. Stuk voor stuk redenen om het genre aan zoveel mogelijk aandacht te helpen.

De Kookboeken7daagse 2012 liep van 10 tot en met 17 november. Rond deze periode was er natuurlijk uitgebreid aandacht voor de prijzen in de verschillende categorieën van het Kookboek van het Jaar. Op 23 oktober werden de genomineerden bekendgemaakt. In de vier categorieën Nederlands, Vertaald, Chefs en Beste Initiatief waren elk drie boeken genomineerd. Het publiek koos daaruit één winnaar, de vakjury koos een winnaar in elke categorie. De publieksprijs, voorheen bekend onder de naam Tip Culinair prijs, werd omgedoopt in de Gouden Garde Publieksprijs. De onthulling van de winnaars zou op 14 januari 2013 plaatsvinden.

Daarmee zijn we nog niet aan het eind van alle culinaire boekenprijzen. De Bijzondere Collecties van de Universiteit van Amsterdam introduceerde op 8 november de Johannes van Damprijs en de Joop Witteveenprijs. De eerste een oeuvreprijs voor een internationale kookauteur, de tweede een prijs voor een kookwetenschappelijke publicatie. Op die 8ste november werd bekendgemaakt dat de Egyptisch-Engelse Claudia Roden de winnaar is van de eerste Johannes van Damprijs, haar uit te reiken op 18 januari 2013.

Naast publiciteitsvoering en vakinformatie via nieuwsbrieven was de voornaamste duit die de CPNB in het zakje deed, het kookboekenmagazine *Genot*, dat zij beschikbaar stelde aan boekhandels. Het werd een mooie en onderscheidende glossy onder redactie van Jorrit Roerdinkholder met interviews, recepten, vergeten pareltjes en de favoriete kookboeken van Jamie Oliver en Nigella Lawson. Vanaf de Kookboeken7daagse werd *Genot* door de boekverkooper bij aankoop van € 12,50 aan kookboeken cadeau gedaan. Uit het boekenvak klonken zeer positieve reacties op dit origineel vormgegeven tijdschrift. Het magazine kon nog tot de Kerst ingezet worden, zodat het nog langer de omzet kon stimuleren.

**KOOK
BOEKEN**
7daagse

genot

CADEAU VAN UW
BOEKVERKOPER

Tijdschrift
over
kookboeken

NIEUW RECEPT VAN
NIGELLA
LAWSON

SCHRIJF EEN RECEPT
& WIN
EEN CULINAIRE
AVOND ←

geschiedenisles
van
Johannes
van Dam

JAMIE
OLIVER
OVER ZIJN
DIERBAARSTE
KOOKBOEK

TONY Le DUC
OVER CULIPORNO

DE MEEST
BIJZONDERE
KOOKBOEKEN

JONGE SCHRIJVERS AVOND

‘Verzetshelden’

Boekenbal voor jonge schrijvers: de Jonge Schrijversavond. Sinds 2009 wordt deze avond jaarlijks georganiseerd door de broers Maurice en Eric Selekty en sinds 2011 biedt de CPNB ondersteuning door financieel bij te dragen en door de avond mee te nemen in haar communicatie.

De Jonge Schrijversavond 2012 was op 23 november in de Stadsschouwburg Amsterdam. De avond begon met een literaire talkshow met optredens van de jonge lichter Nederlandse auteurs Arie Boomsma, Marjolijn van Heemstra, Renske Jonkman, Matthijs Kleyn, Olga Kortz, Alma Mathijssen, Carlijn Vis en Peter Zantingh. Maurice Selekty, die de avond presenteerde, ging met allen in gesprek. Tijdens het laatste interview kwam plotseling, gehuld in rook, onder begeleiding van opzweepende muziek en tot grote hilariteit van de zaal, Sinterklaas het podium op. Een paar dagen daarvoor was hij aangekomen in Nederland en had beslo-

ten de jonge schrijvers met een bezoek te verblijden. Hij benoemde Maurice Selekty tot Piet en droeg een kort gedichtje voor. In het gedicht roemde hij de jonge auteurs en noemde ze ‘verzetshelden’, omdat mede dankzij deze schrijvers literatuur jongeren blijft aanspreken. De Sint riep iedereen op om vooral te blijven lezen en deelde vervolgens de cadeautjes uit die hij had meegebracht: zowel auteurs als het publiek in de zaal kregen de Nederland Leest-editie van *De donkere kamer van Damokles* van W.F. Hermans, in rood of in groen. Wat het publiek betreft was Eppe van Nispens eerste optreden als Goedheiligman geslaagd.

Hierna barstte het Jonge Schrijversbal los met DJ's Willem Bosch, Johan Fretz, Toine Donk, Ko van 't Hek en Chris Julien. Daarnaast was er nog een gevarieerd randprogramma met verschillende dichters, workshops en andere acts... Het feest ging door tot in de late uurtjes.

Boven: Carlijn Vis, Olga Kortz, Maurice Sekely.

Midden: Peter Zantingh, Alma Mathijssen, Renske Jonkman, Marjolijn van Heemstra.

Onder: Arie Boomsma, Matthijs Kleyn

EINDEJAARSCAMPAGNE

Korter weggeven, langer terugbrengen

Bij uitgevers en boekverkopers leeft de overtuiging dat recht voor zijn raap *sales promotion*-acties een passender antwoord vormen op de marktkrimp dan meer omtrekkende bewegingen die mogelijk op termijn resultaat beloven. Zo'n actie recht door het midden is de Eindejaarscampagne die het boekenvak in 2011 opzette met de CPNB en de Boekenbon aan de knoppen. In 2012 werd de actie wegens succes geprolongeerd.

Tussen 23 november en 9 december kon de boekhandel 300.000 speciale Feestdagen-Boekenbonnen van € 5 weggeven bij aankoop van een van veertig actietitels. Een panel van boekverkopers had de lijst van veertig samengesteld. In de winkels werd de actie ondersteund met stickers, leporello's, affiches en banners. Op 100% NL, Radio 538, E Power, Radio 2, Radio Veronica, Sky Radio en de regionale publieke zenders liep tussen 27 november en 5 december een campagne met tien spots. Stuk voor stuk presenteerden deze vier van de veertig toptitels. Remko Vrijdag sprak ze in.

Onder het motto *Lever maar weer in die gratis Boekenbon* konden de weggegeven bonnen vervolgens tussen 10 december en 31 januari 2013 weer ingewisseld worden bij aankoop van een boek van eigen voorkeur. Er werd in totaal voor € 640.000 ingeleverd. Vergelijken bij vorig jaar waren 100.000 Boekenbonnen meer weggegeven, was de weggeeftermijn negen dagen korter en de inwisseltermijn drie weken langer, en werd er voor € 30.000 meer ingewisseld. Het redemptiepercentage ging dus omlaag, de absolute opbrengst omhoog. Adjunct-directeur Gijs Schunselaar wees tegenover *Boekblad* op de toegenomen bekendheid van de campagne en op het feit dat de opbrengst was toegenomen terwijl er minder budget voor promotie beschikbaar was: '...toch heeft de campagne door

de slimme inzet van radio en internet effect gehad.' Een belangrijk deel van dat budget werd in januari ingezet, omdat er in de dagen voor Kerstmis vanzelf al veel publiek in de winkels komt.

Tegelijk maakte de introductie van de digitale Boekenbon het mogelijk om de bewegingen in de markt veel gedetailleerder te volgen.

De actie werd ondersteund door GAU, KBB, Boekenbon bv en de uitgeverijen van de actietitels.

BOEKENBON

€5,-

GELDIG VAN
10 DECEMBER 2012 T/M
31 JANUARI 2013

Nederlandse Boekenbon bv www.boekenbon.nl

Ook dit jaar weer een
GRATIS
BOEKENBON
VAN 5 EURO
bij 40 toptitels

Cadeautje van uw boekverkooper.

Deze actie loopt van 23 november t/m 9 december 2012. Ga naar gratisboekenbon.nl voor meer informatie.

DE BESTSELLER 60

Vijftig tinten grijs en de rest

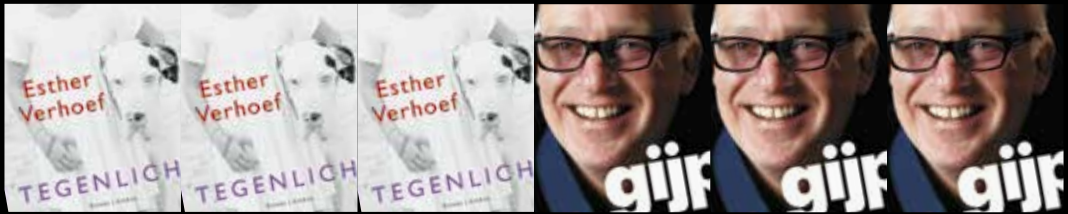
De wekelijkse Bestseller 60 werd in het hele jaar 2012 aangevoerd door slechts tien titels. Dat kwam natuurlijk op het conto van het fenomenale succes van E L James' *Vijftig tinten grijs* (Prometheus), dat in de derde week van juli (vakantielectuur!) de eerste plaats van de lijst bereikte en deze positie, op één week na, de rest van het jaar niet meer afstond.

In 2012 beleefde De Bestseller 60 het tiende jaar van zijn bestaan. Voldoende reden om te bekijken of de samenstelling van de lijst recht doet aan de veranderingen die het boekenlandschap in die tien jaar te zien heeft gegeven. Zo weerspiegelt de lijst de gang van zaken in het traditionele arbeidsterrein van de CPNB, te weten de boekhandel en de boekenafdelingen van De Bijenkorf en V&D. In de laatste tien jaar is het aantal retailers die 'iets' met boeken doen, toegenomen. Overwogen wordt nu of de basis van samenstelling van de lijst nu ook verbreed moet worden.

De Bestseller 60 wordt wekelijks samengesteld op basis van de afzetdata die GfK Retail and Technology Benelux verzamelt in opdracht van de Stichting Marktonderzoek Boekenvak.

De nummers 1 van De Bestseller 60 in de 52 weken van 2012

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

WEEK 52

De Bestseller 60

Tekst:

Just Enschedé, Amsterdam, CPNB

Fotografie:

Janiek Dam, Robert Elsing, Gerlinde de Geus,
Chris van Houts, Peter Pasman, Mascha Ravelli,
Chris Waarlo

Fotografie voorzijde:

Gerlinde de Geus

Ontwerp:

Studio Jaap van der Zwan, Amsterdam

Lithografie:

Studio Spirit & Sketch, Amsterdam

Druk:

Rdh Printmedia, Wormerveer

Verspreiding:

Onder de leden van de GAU, KBb, VOB

Oplage:

3.500 exx.

Stichting CPNB

Herengracht 166, 1016 BP Amsterdam

Postbus 10576, 1001 EN Amsterdam

telefoon (020) 626 4971

fax (020) 623 1696

info@cpnb.nl

www.cpnb.nl

Twitter.com/cpnb

Facebook.com/stichtingcpnb

Youtube.com/cpnb

Flickr.com/cpnb

Issuu.com/stichtingcpnb

Stichting Collectieve
Propaganda van het
Nederlandse Boek

Stichting Collectieve
Propaganda van het
Nederlandse Boek